

Technická univerzita v Liberci
Hospodářská fakulta

Studijní program:
Studijní obor:

6208 - Ekonomika a management
Podniková ekonomika

Strukturální fondy Evropské unie.

European Union's Funds.

DP – PE – KFÚ – 2008 28

LUCIE MATOUŠKOVÁ

Vedoucí práce: prof. Ing. Anděla Landorová, CSc., katedra Financí a účetnictví
Konzultant : Ing. Veronika Holcová, Referent pro příjem žádostí, Státní
zemědělský intervenční fond

Počet stran: 101
Počet příloh: 10
Datum odevzdání: 9.5.2008

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Datum: 7.4.2008

Podpis:

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat prof. Ing. Anděle Landorové, CSc., vedoucí diplomové práce, jednak za celkovou koordinaci vypracování diplomové práce, odborné rady a doporučení, a také za vřelý přístup a trpělivost během naší spolupráce. Dále děkuji Ing. Veronice Holcové ze Státního intervenčního fondu za cenné praktické informace. V neposlední řadě mé poděkování patří panu Zdeňku Pavlíčkovi, starostovi obce Obědovice, který mně ochotně vyšel vstříc a poskytl mi potřebné dokumenty a informace.

Resumé

Diplomová práce se zabývá problematikou strukturálních a jim charakterově podobných fondů Evropské unie, především pak rozvádí oblast podpory českých zemědělských oblastí a venkova. Zachycuje celkem tři časové úseky vývoje nástrojů finanční podpory směřující z Evropské unie do České republiky. Nejprve rozebírá možnosti České republiky coby kandidátské země Evropské unie (do konce roku 2003), poté situaci ve zkráceném programovacím období po přistoupení České republiky k Evropské unii tedy 2004-2006 a nejrozsáhlejší část je věnována aktuálnímu programovacímu období 2007-2013. V rámci jednotlivých kapitol jsou pak postupně uvedeny, analyzovány, hodnoceny a porovnávány konkrétní formy pomoci českému zemědělství a venkovu v podobě programu SAPARD, operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství a Programu rozvoje venkova. Ve druhé polovině diplomové práce je podrobně popsán právě probíhající proces čerpání dotace z Programu rozvoje venkova, který je následně porovnán s již uskutečněnou dotací z programu SAPARD.

Summary

The thesis deals with the topic of The European Union's Structural funds and related funds. It points out the grant contribution to development of Czech agricultural and rural territory. There are three main periods of EU's financial instruments development giving support to The Czech Republic. First pre-entrance period - the time before Czech Republic joined The European Union (till the end of 2003), second three years period after joining EU and third current 2007-2013 period. In chapters, there are introduced, analyzed, evaluated and mutually compared the main programs contributing to the rural and agriculture development in The Czech Republic from each period: Program SAPARD, Operational Programme Rural development and multi-functional Agriculture, Rural Development Programme. In the practical part of thesis, there is closely described step by step process of application for a Rural Development grant compared with process in terms of SAPARD.

Klíčová slova

Evropská unie • rozpočet Evropské unie • strukturální politika • společná zemědělská politika • strukturální fondy • Fond soudržnosti • solidarita • podporovat • dotace • program SAPARD • Program rozvoje venkova • hrubý domácí produkt • mikroregion • priorita • žádost • projekt • administrace • Státní zemědělský intervenční fond

Key words

The European Union • the Budget of the European Union • Structural Policy • Common Agriculture Policy • Structural Funds • the Cohesion Fund • Solidarity • Support • Grant • the programme SAPARD • the Programme of Rural Development • Gross Domestic Produkt • Mikroregion • Priority • Application • Project • Administration • The State Agriculture Intervention Fund

Obsah

SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ	12
ÚVOD.....	14
1 OBECE K POJMŮM STRUKTURÁLNÍ A REGIONÁLNÍ POLITIKY.....	16
2 SITUACE PŘED VSTUPEM ČESKÉ REPUBLIKY DO EVROPSKÉ UNIE.....	17
2.1 Předvstupní program SAPARD.....	18
2.1.1 Účel programu.....	18
2.1.2 Cíle programu.....	19
2.1.3 Rozdělení podpory pro rozvoj zemědělství a venkova v kandidátských zemích.....	19
2.1.4 Program SAPARD v ČR.....	20
2.1.5 Priority a opatření programu	20
2.1.6 Hodnocení programu SAPARD	26
2.1.7 Návaznost na program SAPARD.....	28
3 PO VSTUPU ČR DO EU – ZKRÁCENÉ PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2004-2006.....	29
3.1 Prioritní cíle regionální a strukturální politiky EU	29
3.2 Strukturální fondy.....	30
3.2.1 Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství	32
3.2.2 Horizontální plán rozvoje venkova	34
3.3 Hodnocení období 2004-2006	36
3.4 Analýza chyb realizátorů projektů.....	37
4 SOUČASNÝ MODEL STRUKTURÁLNÍ, REGIONÁLNÍ A SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY EVROPSKÉ UNIE.....	39
4.1 Rozpočet Evropské unie na období 2007-2013	39
4.2 Zdroje financování vybraných politik Evropské unie	40
4.3 Cíle regionálního rozvoje EU pro období 2007-2013	42
5 MOŽNOSTI DOTACÍ PRO ČR V LETECH 1990-2013	43
5.1 Rozdílný systém finančních toků SF a FS ze SR	44
5.2 Národní spolufinancování	45
6 NOVÉ PROGRAMOVACÍ OBDOBÍ 2007–2013 A ČR.....	46
6.1 Národní strategický referenční rámec.....	46
6.2 Odhadovaná struktura žadatelů v období 2007-2013	47
6.3 Politika soudržnosti	48
6.4 Oblast venkova a zemědělství v ČR – Společná zemědělská politika.....	50
6.4.1 Program rozvoje venkova	50

6.4.1.1	Opatření III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby.....	55
6.4.1.1.1	Cíle opatření.....	56
6.4.1.1.2	Kategorie příjemců a pravidla poskytování podpor	56
6.4.1.1.3	Přijatelné výdaje.....	56
6.4.1.1.4	Forma a výše podpory	57
6.4.1.1.5	Podopatření III.2.1.2.a Občanské vybavení a služby	57
7	CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH SUBJEKTŮ, JEJICH PROJEKTY	59
7.1	Obec Obědovice	59
7.2	Polyfunkční dům „U Vavřince“	60
8	PROCES ŽÁDOSTI O DOTACI V RÁMCI PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA, PODOPATŘENÍ III.2.1.2. OBČANSKÉ VYBAVENÍ A SLUŽBY	61
8.1	Sestavení projektu	61
8.1.1	Předepsaná osnova projektu.....	62
8.1.2	Projekt <i>Polyfunkční dům „U Vavřince“</i>	64
8.1.2.1	Popis projektu.....	64
8.1.2.2	Rozpočet projektu.....	68
8.2	Komplementace dokumentů	69
8.2.1	Povinné přílohy předkládané při podání žádosti o dotaci	70
8.2.2	Nepovinné přílohy k žádosti o dotaci.....	70
8.2.3	Přílohy projektu <i>Polyfunkční dům „U Vavřince“</i>	71
8.3	Podání žádosti a administrativní část procesu	72
8.3.1	Obecné pokyny.....	72
8.3.2	Administrativní proces Žádosti o dotaci z PRV obce Obědovice	73
8.3.2.1	Úplná administrativní kontrola.....	73
8.3.2.2	Oprava žádosti.....	74
8.4	Hodnocení projektu a možné výsledky žádostí o dotaci	75
8.4.1	Obecná pravidla a bodovací systém.....	75
8.4.2	Hodnocení projektu <i>Polyfunkční dům „U Vavřince“</i>	79
8.4.3	Výsledek žádosti obce Obědovice.....	80
8.4.4	Harmonogram projektových opatření PRV.....	82
8.5	Kroky do budoucna	84
8.5.1	Provádění změn.....	84
8.5.2	Zadávání zakázek příjemcem dotace.....	84
8.5.3	Kontrola a dodržování podmínek PRV	85
8.5.4	Způsob účtování	86

8.5.5	Žádost o vyplacení výdajů projektu	86
9	SROVNÁNÍ PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA A PROGRAMU SAPARD.....	88
9.1	Pozorovaná a plánovaná zjednodušení v dotačním procesu.....	91
9.2	Kvalifikace pracovníků	92
	ZÁVĚR.....	94
	SEZNAM LITERATURY	96
	SEZNAM GRAFŮ	98
	SEZNAM TABULEK	99
	SEZNAM OBRÁZKŮ	100
	SEZNAM PŘÍLOH	101

Seznam zkratek a symbolů

apod.	a podobně
atd.	a tak dále
CO	Centrální odbor (Central Department)
č.	číslo
ČNB	Česká národní banka (The Czech National Bank)
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (The European Agriculture Fund for Rural Development)
EAGF	Evropský záruční zemědělský fond (The European Agriculture Guarantee Fund)
EAGGF	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (The European Agricultural Guidance and Guarantee Fund)
EFF	Evropský rybářský fond (The European Fisheries Fund)
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje (The European Regional Development Fund)
ESF	Evropský sociální fond (The European Social Fund)
EU	Evropská unie (The European Union)
FIFG	Finanční nástroj pro usměřování rybolovu (The Financial Instrument for Fisheries Guidance)
FS	Fond soudržnosti (The Cohesion Fund)
ha	hektar
HDP	Hrubý domácí produkt (Gross domestic product)
HRDP	Horizontální plán rozvoje venkova (The Horizontal Rural Development Plan)
ICT	Informační a komunikační technologie (Information and Communication Technologies)
ISPA	Nástroj předvstupních regionálních politik (The Instrument for Structural Policies for Pre-Accession)
Kč	Koruna česká
MAS	Místní akční skupina (The Local Action Group)
mil.	milion
mld.	miliarda
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj (The Ministry for Regional Development)
MZE	Ministerstvo zemědělství (The Ministry of Agriculture)
např.	například
NRP	Národní rozvojový plán (The National Development Plan)
NSRR	Národní strategický referenční rámec (The National Strategic Reference Framework)

NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek (Nomenclature des unités territoriales statistique)
obr.	obrázek
OP RVMZ	Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (Operational Programme Rural development and multi-functional Agriculture)
OR	Obchodní rejstřík (The Trade Register)
OZE	Obnovitelné zdroje energie (renewable energy resource)
PCO	Platební a certifikační orgán (The Paying and Certifying Authority)
PHARE	Polsko a Maďarsko: pomoc hospodářské restrukturalizaci (Poland and Hungary: Assistance for the Restructuring of the Economy)
pozn.	poznámka
PRV	Program rozvoje venkova (The Rural Development Programme)
RO	Regionální odbor (Regional Department)
RP	Regionální politika (Regional Policy)
s.	strana
SAPARD	Speciální akční program pro předvstupní pomoc v oblasti zemědělství a rozvoje venkova (Special Action Programme for Pre-Accession Aid for Agriculture and rural Development)
SF	Strukturální fond (Structural Fund)
SP	Strukturální politika (Structural Policy)
SZP	Společná zemědělská politika (Common agriculture policy)
SR	Státní rozpočet (State budget)
SROP	Společný regionální operační program (The Common Regional Operating Programme)
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond (The State Agriculture Intervention Fund)
tis.	tisíc

Úvod

O fondech Evropské unie a čerpání „evropských“ peněz se hodně mluví, ale široká veřejnost o této problematice málo ví. Přitom základní cíl těchto fondů je jednoduchý a jasný. Peníze z nich (poskytnuté konstruktivním způsobem) napomáhají k pozvolnému stírání rozdílů mezi chudšími a bohatšími regiony Evropské unie realizováním společných politik. Právě této problematice se věnuje diplomová práce.

Cílem diplomové práce je zachytit a následně porovnat možnosti podpor z Evropské unie, které se České republice již naskytly (v období před přistoupením ČR k Evropské unii a ve zkráceném tříletém programovacím období po vstupu ČR do EU) nebo jsou aktuální v současnosti. Koncentruje se na rozsah podpor určených k rozvoji zemědělství a (především) venkovských oblastí v České republice. Mimo samotné finanční určení se práce soustřeďuje na administrativní stránku procesu čerpání dotací s cílem porovnat a vyhodnotit náročnost administrace v uvedených obdobích.

Práce volně navazuje na mou bakalářskou práci s názvem *„Strukturální a Regionální politika Evropské unie a čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie“*, zpracovanou v akademickém roce 2004/2005 na Hospodářské fakultě Technické univerzity v Liberci. Návaznost spočívá ve zpětném vyhodnocení realizace předvstupního programu SAPARD v České republice, který byl v bakalářské práci podrobně analyzován. Pro praktickou část diplomové práce je využit materiál poskytnutý obcí Nepolisy, jež realizovala výstavbu Obecního domu spolufinancovanou programem SAPARD (rovněž zpracováno v bakalářské práci). Nově byla navázána spolupráce s obcí Obědovice, která je projektem *„Rekonstrukce polyfunkčního domu U Vavřince“* v současnosti zapojena do Programu rozvoje venkova. Oba subjekty, resp. jejich projekty, jsou použity za účelem porovnání administrativní náročnosti procesu čerpání dotací z EU v rámci předvstupního programu SAPARD a aktuálního Programu rozvoje venkova.

Vzhledem ke skutečnosti, že aktuální programovací období je teprve ve svém počátku, není literatura v klasické knižní podobě prozatím k dispozici. Informace uvedené v části pojednávající o současném období jsou čerpány z odborných časopisů, metodických příruček a pravidel vydaných Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem pro místní rozvoj a z internetových stránek zaměřených na problematiku unijních fondů.

Během vypracovávání práce je použita nejprve metoda deskripce. Data získaná sekundárním sběrem, v rámci praktické části diplomové práce, budou zpracována metodou verbální komparativní analýzy a syntézy dílčích závěrů.

Z důvodu změn, které nastaly v oblasti zdrojů financování společné zemědělské politiky v novém programovacím období 2007-2013, kdy fondy určené k podpoře venkova a zemědělských oblastí nově nespadají do skupiny strukturálních fondů, je nutné původní pracovní název *Strukturální fondy EU* formálně upřesnit. Upravený název diplomové práce zní *Strukturální a společná zemědělská politika Evropské unie* a zahrnuje tak správně popisovanou problematiku.

1 Obecně k pojmům Strukturální, Regionální politiky a Společné zemědělské politiky

V preambuli Amsterodamské smlouvy se hovoří o solidaritě mezi národy Evropské unie, o jejich hospodářském a sociálním pokroku a o posilování soudržnosti. Mimo to v článku 158 novelizované Smlouvy o založení Evropského společenství se praví: „Společenství bude usilovat o snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a úrovní zaostalosti nejméně rozvinutých oblastí či ostrovů, včetně venkovských oblastí“. Na tomto základě se realizuje společná Regionální a Strukturální politika EU.¹

V podmínkách fungující tržní ekonomiky lze definovat *Strukturální politiku* (SP) jako: „Vědomé zásahy do autonomního fungování tržních sil, jejichž cílem je dosáhnout takových strukturálních změn, které by autonomní trh vytvořil buď příliš pozdě nebo které jsou při této autonomii trhu vůbec vyloučeny“. Jinak řečeno, cílem strukturální politiky je zabránit takovému vývoji hospodářských struktur, který je z hlediska společenských zájmů nežádoucí nebo dokonce takové povahy, že je mu nutno zcela zabránit.²

Zúžený pohled na strukturální politiku představuje *Regionální politika* (RP). Regionální politika je soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů.

Hlavní zásady rozvoje a podpory zemědělství v evropských zemích jsou formulovány ve *Společné zemědělské politice* (SZP). Cílem podpory zemědělství je vytvořit prostřednictvím systému dotací pro zemědělce takové podmínky, které by jim na venkově umožnily kvalitní život srovnatelný s životem lidí ve velkých městech a zabránily by dalšímu vyklidňování venkova.

Mezi nástroje přímé i nepřímé povahy, pomocí kterých se realizuje záměr SP, RP a SZP patří:

- ☞ snadnější přístup k úvěrům,
- ☞ daňové zvýhodnění,
- ☞ speciální podpůrné programy, dotace,
- ☞ zvláště vyčleněné fondy z veřejných prostředků,
- ☞ cenová regulace, výrobní a dovozní kvóty, exportní prémie. [1]

¹ FRKOVÁ, J. a BUKOVSKÝ, J. Vybrané problémy integrace ČR do EU. Praha: ČVUT v Praze, 2003. ISBN 80-01-02793-7. Str. 90.

² ŠREIN, Z. Mechanismy hospodářské politiky EU. Praha: VŠE Praha, 1999. ISBN 80-7079-46-3. Str. 115.

2 Situace před vstupem České republiky do Evropské unie.

Od roku 1994 byl kladen důraz na podporu integračních procesů, zejména v těch státech, které podepsaly s Evropskou komisí (EK) dohody o přistoupení. Předvstupní proces byl mezi ČR a devíti dalšími kandidátskými státy na straně jedné a Evropskou unií na straně druhé, ukončen na zasedání Evropské rady v prosinci 2002 v Kodani. Byly uzavřeny všechny vyjednávací kapitoly včetně přechodných období, která měla zajistit novým členským zemím nutné přechodné uspořádání některých zásadních záležitostí tak, aby byly schopny se úspěšně vyrovnat se všemi závazky vyplývajícími z členství v EU. Evropská rada rozhodla v souladu se stanoviskem Komise o přijetí deseti nových členských států k datu 1.5.2004. [2]

Pomoc se poskytovala a poskytuje oblastem, ve kterých je potřeba zajistit dlouhodobé oživení a ekonomický růst. Protože kandidátské země potřebovaly čas, aby si osvojily práce v rámci strukturálních fondů, navrhla Komise poskytovat od roku 2000 předvstupní pomoc budoucím členům EU z předstrukturálních fondů – Phare, ISPA a SAPARD.

➤ **Phare.** Program Phare³, který se datuje od roku 1989, byl původně určen pouze pro Polsko a Maďarsko (s cílem podporovat proces ekonomických a politických reforem po kolapsu komunistických režimů). Přesto se už v prvním roce iniciativně rozšířil na sedm států, včetně tehdejšího Československa. Původní přístup z let 1990–1997, který byl založený na požadavcích a potřebách kandidátských zemí z bývalého východního bloku překlenout hospodářskou a politickou propast mezi nimi a západní Evropou, se v roce 1998 změnil na přístup výlučně orientovaný na podporu projektů a aktivit souvisejících s přípravou na vstup kandidátských zemí do EU. [5]

Z prostředků fondu Phare byly spolufinancovány projekty narovnávající rozdíly v oblastech technické vybavenosti příhraničních municipalit, propagace českých exportérů v zahraničí či studijní pobyty učitelů v zahraničí. V současnosti běží několik programů Phare, jejichž cílem je zlepšení situace malých a středních podniků, zlepšení infrastruktury, rozvoj lidských zdrojů či podpora odstraňování povodňových škod. Realizace Phare byla přípravou na strukturální pomoc z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) a Evropský sociální fond (ESF) po vstupu do EU. [4]

³ Původně se název psal PHARE (Pologne et Hongarie Actions pour la Reconversion), později se začal používat pravopis Phare, což znamená ve francouzštině maják – obrazné vyjádření charakteru pomoci EU.

Rozhodnutím EK v roce 1999 se celková předvstupní pomoc pro období 2000-2006 rozšířila o další dva programy pomoci, které měly zahájit přípravu na čerpání strukturálních fondů po vstupu do EU.

- **ISPA.** Nástroj předvstupních strukturálních politik ISPA (Instrument for Structural Policies for Pre-accession) byl zaměřen na financování velkých projektů v oblasti životního prostředí a dopravy. V souvislosti se vstupem ČR do EU byly všechny běžící projekty ISPA k 1. květnu 2004 přesunuty do Fondu soudržnosti (FS). [4]
- **SAPARD.** Program SAPARD⁴ byl jedním z předvstupních nástrojů EU, zaměřený na oblast zemědělství, určený pro deset kandidátských zemí. Zapojení se do programu SAPARD umožnilo ČR osvojit si spolupráci s EU v zemědělské oblasti, na kterou navázal Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF) po vstupu ČR do EU. [4]

Činnost předvstupních nástrojů byla omezena vstupem ČR do Evropské unie. Po 1. květnu 2004 již nebylo možno uzavírat smlouvy a tyto nástroje pouze dobíhaly. Efektivnost jejich využívání v předvstupním období ovlivnila objem prostředků poskytnutých po vstupu kandidátských zemí do EU.

2.1 Předvstupní program SAPARD⁵

2.1.1 Účel programu

Jak bylo navrženo Evropskou komisí, program SAPARD napomáhal kandidátským zemím při řešení konkrétních úkolů při zavádění *acquis communautaire*⁶ vztahujícího se ke společné zemědělské politice, strukturálním změnám v jednotlivých zemědělských sektorech a na venkově.

⁴ Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development, česky Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova.

⁵ Kapitola byla částečně převzata z bakalářské práce „Strukturální a Regionální politika EU a čerpání finančních prostředků z fondů EU“, vypracované v akademickém roce 2004/2005 na Hospodářské fakultě TUL.

⁶ Komunitární právo, právo Evropských společenství (EU, ES) zahrnující směrnice, nařízení, rozhodnutí přijatá na základě Smluv a další prameny práva, které tvoří dohromady primární právo Evropské unie a Společenství.

2.1.2 Cíle programu

Mezi všeobecné cíle poskytování finanční pomoci z programu SAPARD se řadilo následující:

- přispět k zavádění práva Evropského společenství v oblasti společné zemědělské politiky;
- řešit prioritní a specifické problémy spojené s trvale udržitelnými změnami v sektoru zemědělství a ve venkovských oblastech kandidátských zemí.

2.1.3 Rozdělení podpory pro rozvoj zemědělství a venkova v kandidátských zemích

EK přijala usnesení o rozdělení fondů určených jako předvstupní pomoc pro rozvoj zemědělství a venkova v kandidátských zemích střední a východní Evropy v předvstupním období. Jak je patrné z tabulky č. 1 mezi jednotlivé přistupující země byla přidělena maximální roční částka 520 mil. EUR, což na celé sedmileté období představuje částku přes 3,6 mld. EUR.

Tabulka 1: Rozdělení finanční pomoci Evropské unie v rámci programu SAPARD mezi jednotlivé země (EURO, v cenách roku 1999, kurz EURO/Kč ČNB dne 23.5.2000 = 36,40)

Země	Roční částka v EURO (ceny r. 1999)	Částka na celé sedmileté období v EURO (c. r. 1999)
Bulharsko	52 124 000	364 868 000
Česká republika	22 063 000	154 441 000
Estonsko	12 137 000	84 959 000
Maďarsko	38 054 000	266 378 000
Litva	29 829 000	208 803 000
Lotyšsko	21 848 000	152 936 000
Polsko	168 683 000	1 180 781 000
Rumunsko	150 636 000	1 054 452 000
Slovinsko	6 337 000	44 359 000
Slovensko	18 269 000	127 883 000
CELKEM (zaokrouhleno)	520 000 000	3 640 000 000

Zdroj: www.sapard.cz, 18.12.2004, vlastní úprava

Výše přidělených finančních prostředků závisí na počtu zemědělců, ploše zemědělské půdy, HDP na obyvatele, kupní síle a specifické situaci teritoria.

2.1.4 Program SAPARD v ČR

V ČR byl program zahájen v dubnu roku 2002. Pro zajištění realizace programu SAPARD v ČR byla ustanovena akreditovaná Agentura SAPARD, nejdříve jako součást Ministerstva zemědělství (MZe), od roku 2004 jako součást Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF). [14]

2.1.4.1 Priority a opatření programu

Finanční pomoc z programu SAPARD se dle Pokynů⁷ poskytovala na stanovené priority a opatření, jak je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka 2: Priority a opatření programu SAPARD

Priority a opatření programu SAPARD			
PRIORITA		OPATŘENÍ	
číslo	oblast	číslo	oblast
1	Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství	1.1	Investice do zemědělského majetku
		1.2	Zlepšování zpracování a marketingu zemědělských produktů a produktů rybolovu
		1.3	Zlepšování struktur pro kontrolu kvality, pro kontrolu potravin a ochranu spotřebitele
		1.4	Meliorace a pozemkové úpravy
2	Trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí	2.1	Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury
		2.2	Rozvoj a diverzifikace hospodářských činností zajišťující rozmanitost aktivit a alternativní zdroje příjmů
		2.3	Metody zemědělské produkce určené k ochraně životního prostředí a uchování krajiny
3	Příprava podmínek pro plné využití programu	3.1	Zlepšování profesního vzdělávání
		3.2	Technická pomoc

Zdroj: www.sapard.cz, 10.4.2005, vlastní zpracování.

⁷ Ministerstvo zemědělství ČR – Agentura SAPARD *Pokyny pro žadatele o finanční pomoc z programu SAPARD*. Agentura sapard, Praha: 2002. Str. 5.

V současné době již lze s jistotou říci, že program SAPARD splnil svoji historickou roli. Zásadním způsobem pomohl překlenout období příprav ČR, jako kandidátské země, na čerpání finančních prostředků z fondů EU a usnadnil jí vstup a napojení se do struktur Evropských společenství. Uzavírání smluv skončilo 31.12.2003.

2.1.4.2 Finanční určení programu SAPARD v ČR

V následující tabulce je znázorněna alokace finančních prostředků vyčleněných programem SAPARD dle Nařízení Rady č. 1268/1999 České republiky v letech 2000–2006 dle jednotlivých opatření. Výše finanční podpory pro jednotlivé roky je každoročně schvalována v rámci tvoření rozpočtu Evropské unie pro daný rok. Může se tedy nepatrně lišit od sedmiletého finančního plánu.

Tabulka 3: Finanční alokace v rámci programu SAPARD
Finanční tabulka pro program SAPARD - PRVZ (Nařízení Rady č. 1268/1999)
MAXIMÁLNÍ PODÍL EU

(v cenách roku 2003 na období 2003 - 2006, EUR)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2000 - 2006
PRIORITA I. Zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství								
1.1. Investice do zemědělského majetku z toho povodně	4 266 768 679 086	4 665 026 987 850	4 841 390 623 912	4 534 145 148 315	4 098 891 0	4 098 891 0	4 098 891 0	30 604 002 2 439 163
1.2. Zlepšování zpracování a marketingu zemědělských produktů a produktů rybolovu	4 092 241 339 543	4 141 929 493 926	4 601 705 322 563	5 327 116 74 158	6 659 116 0	6 659 116 0	6 659 116 0	38 140 339 1 230 190
1.3. Zlepšování struktur pro kontrolu kvality, pro kvalitu potravin a ochranu spotřebitele	1 800 938	2 470 423	2 048 146	0	636 122	636 122	636 122	8 227 873
1.4. Meliorace a pozemkové úpravy	5 182 789	4 316 729	3 760 847	2 328 545	4 087 545	4 087 545	4 087 545	27 851 545
PRIORITA II. Trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí								
2.1.a Renovace a rozvoj vesnic z toho povodně	3 247 644 0	3 321 960 1 588 776	2 941 000 0	6 237 825 0	2 511 811 0	2 511 811 0	2 511 811 0	23 283 862 1 588 776
2.1.b Rozvoj venkovské infrastruktury z toho povodně	1 762 433 0	1 793 500 939 273	1 611 929 0	2 524 767 0	1 398 609 0	1 398 609 0	1 398 609 0	11 888 456 939 273
2.2. Rozvoj a diverzifikace hospod. činnosti zajišťující rozmanitost aktivit a alternativní zdroje příjmů z toho povodně	2 087 784 0	2 135 547 1 490 105	2 941 000 0	2 795 715 0	3 767 715 0	3 767 715 0	3 767 715 0	21 263 191 1 490 105
2.3. Metody zemědělské produkce určené k ochraně životního prostředí a uchování krajiny	0	0	264 456	0	270 126	270 126	270 126	107 4834
PRIORITA III. Odborná pomoc								
3.1. Zlepšování profesního vzdělávání	0	0	320 000	151 428	295 539	295 539	295 539	1 358 045
3.2. Technická pomoc	0	51 613	196 322	24 024	198 092	198 092	198 092	866 235
Celkem za opatření	23 459 226	28 396 657	24 473 270	24 146 038	23 923 566	23 923 566	23 923 566	172 245 889

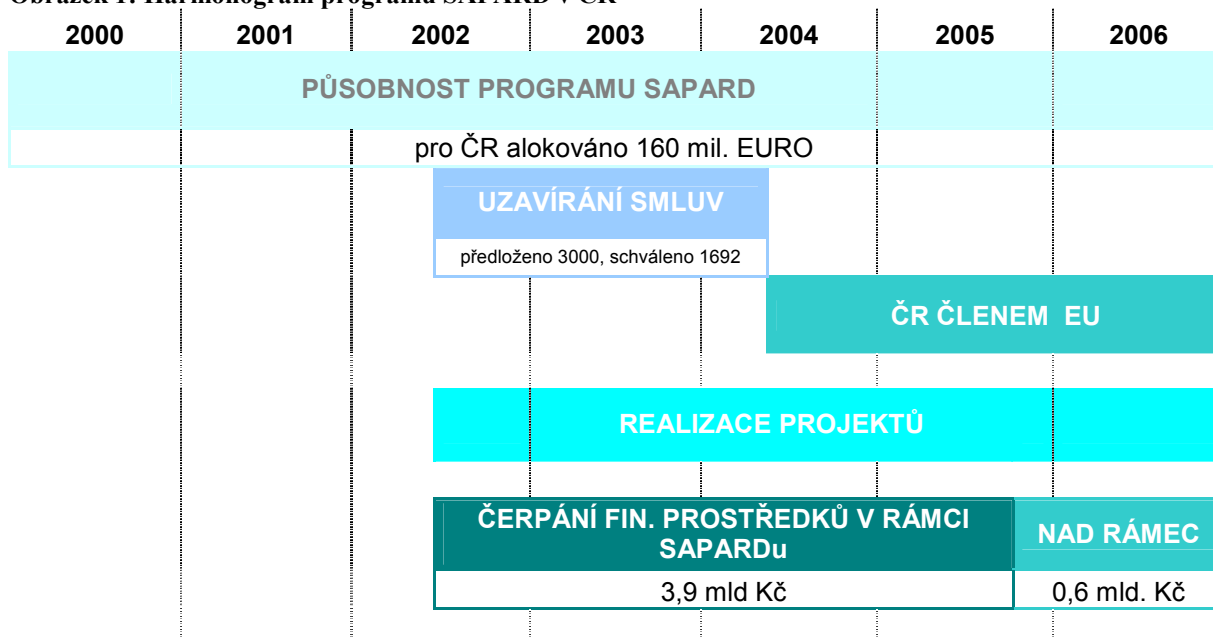
Zdroj: www.sapard.cz, 8.12.2007

2.1.4.3 Průběh programu SAPARD v ČR

Česká republika využila tohoto předvstupního nástroje v maximální možné míře a dokonce zajistila celkové čerpání finančních zdrojů nad rámec stanovený Víceletou finanční dohodou.

Průběh programu SAPARD je stručně zachycen na následující časové ose.

Obrázek 1: Harmonogram programu SAPARD v ČR

Zdroj: z různých zdrojů, 8.12.2007, vlastní zpracování.

Jako jediná ze zemí uskutečňujících program SAPARD, vyčerpala již k 24.11.2005 na 100 % veškeré alokované finanční prostředky. K výše uvedenému datu bylo proplaceno celkem 1495 projektů ve výši 3,9 mld. Kč. Z této částky je 2,95 mld. Kč z prostředků EU, 810,8 mil. Kč bylo proplaceno z národních zdrojů a 136 mil. Kč z regionálních zdrojů. [6]

Celkem během sedmi kol příjmu žádostí v období duben 2002 až duben 2004 bylo v ČR předloženo více než 3000 projektů a bylo uzavřeno 1692 smluv na částku 4,5 mld. Kč. Ve snaze využít veškeré finanční zdroje EU určené na program SAPARD v ČR byly přijaty projekty nad alokaci pro tento program (tzv. „přesázávkované“ projekty). Přestože vznikla úspora finančních prostředků z důvodu odstoupení od některých již uzavřených smluv, zůstaly některé projekty nepokryté. Zbýlé závazky (jejich evropský podíl) byly v souladu s Nařízením Komise 447/2004 uhrazeny z finančních zdrojů záruční sekce Evropského zemědělského záručního a podpůrného fondu (EAGGF) v rámci programu Horizontálního plánu rozvoje venkova (HRDP). [1, 5]

Tabulka 4: Porovnání nákladů a závazků Programu v letech 2000 – 2003 (v Kč)

		Rozpočet 2000 – 2003 Kč	Překročení závazků	Výše závazků dle ujednání s příjemci		
				Požadavek		
				SAPARD	EU	NZ + RZ
Priorita I. Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství						
1.1	Investice do zemědělského majetku	719 973 195	96 048 382	816 021 577	621 774 712	194 246 865
1.2	Zlepšování zpracování a marketingu zemědělských produktů a produktů rybolovu	787 605 020	198 461 791	986 066 811	742 550 750	243 516 061
1.3	Zlepšování struktur pro kontrolu kvality, pro kvalitu potravin a pro ochranu spotřebitele	310 863 294	73 074 765	383 938 059	287 953 522	95 984 537
1.4	Meliorace a pozemkové úpravy	728 612 220	11 580 453	740 192 673	555 144 434	185 048 239
Priorita II. Trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí						
2.1	Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury	841 478 178	205 672 258	1047150436	794 834 325	252 316 111
2.2	Rozvoj a diversifikace hospodářských činností zajišťujících rozmanitost činností a alternativní zdroje příjmu	453 333 132	52 131 073	505 464 205	384 823 306	120 640 899
2.3	Metody zemědělské produkce určené k ochraně životního prostředí a uchování krajiny	22 589 280	-149 250	22 440 030	16 829 983	5 610 047
Priorita III. Technická pomoc						
3.1	Zlepšování profesního vzdělávání	25 852 638	-25 852 638	0	0	0
3.2	Technická pomoc	17 562 313	-17 402 770	159 543	127 633	31 910
Celkem		3 907 869 270	593 564 064	4 501 433 334	3 404 038 665	1 097 394 669

Zdroj: Ministerstvo zemědělství *Závěrečná hodnotící zpráva programu SAPARD*. Praha: 2004. Str. 31. Převzato.

Z tabulky je zřejmé, že objem závazků přesahuje o 593,6 mil. Kč rozpočet, tzn. závazky ve výši 115 % oproti rozpočtu. Překročení je rozloženo mezi prioritu I - Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství (64 %) a prioritu II - Trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí (43 %), zatímco u priority III - Technická pomoc je výše závazků nižší než rozpočet. Největší podíl na překročení mají hlavně opatření 1.2 Zlepšování zpracování a marketingu zemědělských produktů a produktů rybolovu a 2.1 Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury (každé 33 %). [6]

„Povodňové“ opatření

Tvůrcům programu SAPARD nešlo však jen o vyčerpání prostředků, ale hlavně o to, aby byly peníze použity tam, kde byly nejvíce potřebné. A to SAPARD umožňoval. Mohl totiž velmi pružně reagovat na aktuální problémy zemědělců i dalších obyvatel našeho venkova v případě nečekaných živelných událostí. [7]

V předvstupním období 2000-2006 zapůsobila v ČR na rozvoj a stabilitu venkovských oblastí vážným způsobem vyšší moc ekologického charakteru. V srpnu roku 2002 se hladiny některých řek zvýšily na rekordní úroveň. Výsledkem byla zatopená města, vesnice a zemědělské oblasti.

Program SAPARD v srpnu 2002 vyhlásil pro čtyři regiony samostatné, tzv. „povodňové kolo“ (od 2. do 13. prosince 2002) pro podpůrná opatření 1.1, 1.2, 2.1 a 2.2. uplatňující odlišná kritéria přijatelnosti. Lidé a společnosti přímo postižené povodněmi mohli žádat o podporu na nápravu škod způsobených povodněmi. Vzhledem k tomu, že bylo nutné rychle reagovat na tíživé potřeby žadatelů, nebyl na jejich finanční přijatelnost kladen žádný důraz; nicméně z důvodu omezení nepříznivých investic byly přijatelné výdaje limitovány částkou 5 mil. Kč. [6]

Stručně lze efektivitu opatření popsat pomocí dosažených výstupů, tj. počtu projektů v rámci programu SAPARD. Niže uvedená tabulka přináší některé klíčové údaje. V rámci „povodňového opatření“ bylo předloženo celkem 190 žádostí. Více než polovina z nich spadala pod opatření 2.1 *Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury*, které zaznamenalo 96 žádostí o podporu. Nejaktivnějším regionem bylo se 120 žádostmi povodněmi postižené Českobudějovicko. [6]

Tabulka 5: Žádosti v rámci „Povodňového opatření“

	Opatření 1.1	Opatření 1.2	Opatření 2.1	Opatření 2.2	Celkem
Počet předložených žádostí	53	11	96	30	190
Počet schválených žádostí	43	10	39	22	114
Výše podpory v tisících Kč	97,586	30,007	57,307	44,007	228,907

Zdroj: Ministerstvo zemědělství *Závěrečná hodnotící zpráva programu SAPARD*. Praha: 2004. Str. 51. Převzato.

Na podporu se kvalifikovalo 114 projektů. Ze zprávy plyne, že pouze 40 % projektů předložených v rámci opatření 2.1 bylo přijatelných, zatímco míra úspěšnosti u zbývajících opatření je značně vyšší (kolem či více než 75 %).

Údaje v tabulce ukazují, jak program SAPARD přispěl k náhradě škod, způsobených povodněmi.

Tabulka 6: Mrtvá váha u „Povodňového opatření“

Opatření	Příjemci, kteří obdrželi podporu(%)	Podíl nákladů uhrazených z podpory v poměru k celkovým nákladům					
		nula	1-25	26-50	51-75	76-99	vše
1.1	20 %	35 %	24 %	24 %	17 %	-	-
1.2	14 %	-	55 %	9 %	36 %	-	-
1.3	4 %	-	50 %	-	50 %	-	-
2.1	27 %	15 %	27 %	12 %	4 %	42 %	-
2.2	25 %	8 %	15 %	23 %	46%	8 %	-

Zdroj: Ministerstvo zemědělství *Závěrečná hodnotící zpráva programu SAPARD*. Praha: 2004. Str. 52. Převzato.

Finanční alokace poskytnuté na povodňové opatření znamenají absorpci určitého objemu prostředků, které by jinak byly použity pro jiné projekty. Posuzujeme-li však povodňové kolo ve vztahu k celkovým finančním alokacím v rámci programu SAPARD, nelze říci, že by „povodňové opatření“ mělo výraznou důležitost. K 31. 12. 2002 bylo na „povodňové opatření“ věnováno 3,6 % veřejných výdajů. Rychlé reagování na katastrofu však ukázalo, že je program SAPARD flexibilní a že v případě nutnosti dokáže reagovat na mimořádné a tíživé potřeby venkovských oblastí. [6]

2.1.4.4 Hodnocení programu SAPARD

Závěrečná hodnotící zpráva programu SAPARD vypracovaná na žádost Ministerstva zemědělství v roce 2004, jež slouží jako podklad pro tuto subkapitolu, obsahuje výsledky průběžného hodnocení programu SAPARD v České republice během realizačního období 2000-2003.

Opatření má mnoho pozitivních účinků, k nim patří:

- přispění k diverzifikovanější a udržitelnější hospodářské činnosti venkova;
- větší přitažlivost pro obyvatele venkova;
- přitažlivost venkovských oblastí, avšak v poněkud menší míře;
- investice podle zjištění uspokojují potřeby ve venkovských oblastech a jsou přínosem pro obyvatele venkova;
- významné pozitivní účinky na kvalitu života obyvatel venkova;
- zachování dědictví venkova;
- konkurenceschopnost venkovských oblastí je pozitivně, avšak nikoli významně ovlivněna podporovanými investicemi.

Hlavním předmětem kritiky je nízká podpora zakládání nových podniků a vytváření malých a středních podniků, což je jedním z cílů tohoto opatření. Proto se zjevný pozitivní účinek na vytváření pracovních míst netýká přímo malých a středních podniků a nových podniků, ale spíše míst ve veřejné správě, jelikož projekty jsou realizovány především obcemi.

Doporučuje se, aby vytváření pracovních míst v rámci opatření bylo zaměřeno na podporu zakládání nových podniků a podporu malých a středních podniků, jelikož toto vytváření pracovních míst (přímé i nepřímé) přispěje ke zvýšení příjmu ve venkovských oblastech následkem

očekávaného silnějšího multiplikačního efektu. Podpory těchto aktivit lze tedy dosáhnout buď prostřednictvím dalších bodovacích kritérií nebo prostřednictvím vyhrazení určitého podílu finančních prostředků podpory pro aktivity zaměřené na vytváření pracovních míst.

Dále se zdůrazňuje, aby bylo hodnocení projektů prováděno s větší péčí tak, aby z velkého množství žádostí byly vybrány ty nejlepší projekty. Aby výběrová kritéria byla podpořena kritérii zaměřenými na míru zapojení konečných příjemců, specifické cíle a typ podporovaných aktivit. Očekává se, že to povede k vyšším účinkům a trvalé udržitelnosti podporovaných projektů a opatření.

Hodnotitel dospěl k obecnému závěru, že administrace programu SAPARD je efektivní ve smyslu plnění požadavků EU, ale je třeba zvýšit účinnost a tam, kde je to možné, zavést jednodušší postupy. Systém je ve své současné podobě příliš byrokratický a komplikovaný, částečně i z důvodu sdílené účasti a odpovědnosti dvou ministerstev, částečně z důvodu poměrně byrokratických postupů na obou ministerstvech. MZe by mělo kriticky přezkoumat všechny části postupu s cílem zjednodušit proces tam, kde je to možné v souladu s limity stanovenými v regulačním rámci. To by mohlo být provedeno zavedením jednoduššího systému podávání a posuzování žádostí v případě zájmu o nižší částky a převedením rozhodování na regionální úroveň. Další možností je snížit počet rozhodných dnů pro období (1) do rozhodnutí ze 105 na 50 dnů, (2) od rozhodnutí do fáze kontraktu z 25 na 12 dnů a (3) nárokování platby z 90 na 50 dnů. V maximální možné míře zajistit, aby provedením kontroly na místě u příjemců byl pověřen jeden kontrolor.

Pokud jde o pracovníky regionálních pracovišť, hodnotitel dospěl k závěru, že většina pracovníků na regionálních pracovištích pracuje od zahájení Programu na Agentuře SAPARD. To naznačuje nízkou míru fluktuace pracovníků, a tudíž určitou stabilitu pracovních sil. Pracovníci jsou dobře proškoleni, avšak existuje potřeba dalšího vzdělávání a školení, která by měla být uspokojena (např. v problematice komunikace, mezilidských vztahů, řešení konfliktů), s cílem zvýšit produktivitu a kvalitu administrace neboť vysoká pracovní náročnost a velká očekávání na všech stranách činí pracovní prostředí velice náročným a stresujícím. Dále lze konstatovat, že počet pracovníků je dostatečný a je schopen plnit stanovené termíny a udržet vysokou míru spokojenosti zákazníka.

V současné době již můžeme posoudit, zda byla zmíněná doporučující opatření přijata. Porovnání zkráceného předvstupního období a období současného z hlediska přehlednosti procesů, náročnosti administrace, kvalifikace pracovníků se věnují následující kapitoly.

2.1.5 Návaznost na program SAPARD

Po vstupu ČR do EU se program SAPARD přeměnil v Evropský podpůrný a garanční fond (EAGGF). Na jeho realizaci navázal v roce 2004 zejména Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství a částečně také Společný regionální operační program.

3 Po vstupu ČR do EU – zkrácené programové období 2004-2006

Vstup České republiky do Unie dne 1.5.2004 byl výsledkem úspěšného zakončení přístupových rozhovorů, během kterých se projednávaly podmínky členství ČR v EU. Mimo jiné se jí tím otevřela možnost plně se účastnit na společných politikách EU včetně politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Prostřednictvím této politiky usiluje EU o snižování rozdílů v úrovni rozvoje regionů jednotlivých členských zemí. Vzhledem k tomu, že po svém vstupu ČR náležela k méně rozvinutým členským státům EU, otevřela se touto cestou řada možností, jak podpořit všestranný a vyvážený rozvoj vlastního území.

3.1 Prioritní cíle regionální a strukturální politiky EU

Podpora ze SF nebyla poskytována plošně, ale lišila se v závislosti na vyspělosti daného území. Intenzita pomoci byla rozdělena v závislosti na výši HDP, strukturálních změnách a dalších problémech do tří cílů⁸:

Cíl 1 – povzbuzování rozvoje a strukturálních změn regionů, jejichž rozvoj zaostává (vztahoval se na regiony, jejichž HDP/obyv. je nižší než 75 % průměru HDP/obyv. EU).

Cíl 2 – podpora hospodářské a společenské přeměny oblastí, jež čelí strukturálním obtížím (nárok měly regiony procházející sociálně - ekonomickými změnami, upadající venkovské oblasti, městské oblasti v nesnázích a oblasti závislé na rybolovu).

Cíl 3 – podpora přizpůsobování a modernizace politik a systémů vzdělávání, školení a zaměstnanosti (zahrnoval všechny regiony, které nespadají do cíle 1).

V rámci cíle 1 byla škála podporovaných projektů i podíl spolufinancování EU nejvyšší. Nařízení Rady ES stanovilo, že pomoc ze SF pro cíl 1 byla poskytována pro územní jednotky NUTS 2. Regiony soudržnosti (NUTS 2) jsou územní jednotky ustavené právě pro potřeby strukturálních fondů. V ČR jsou tyto regiony „složeninami krajů“. Např. kraj Liberecký je spolu s Královéhradeckým a Pardubickým krajem součástí regionu soudržnosti Severovýchod. Souhrnným dokumentem zahrnujícím rozvojové priority sedmi regionů soudržnosti (celé území České republiky s výjimkou hl. města Prahy), byl tzv. Společný regionální operační program

⁸ Euroskop.cz – Vše o Evropské unii [online]. [cit. 15.12.2007]. Dostupné z: <<http://www.euroskop.cz/>>

(SROP). Pomoc ze SF pro cíl 1 byla poskytována pro celou ČR (kromě Prahy) a pro cíl 2 a 3 pro hl. město Prahu. [3]

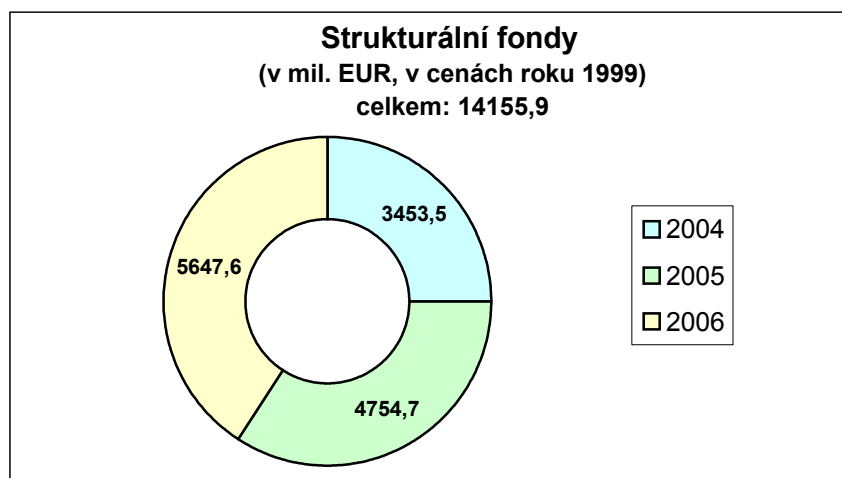
3.2 Strukturální fondy

Vlastní finanční pomoc méně rozvinutým regionům byla realizována pomocí čtyř základních strukturálních fondů a speciálního Fondu soudržnosti (FS). Jejich cílem bylo podpořit lokální aktivitu a společným multiplikačním efektem nastartovat rozvoj daného území. [1]

Jednotlivé fondy byly zaměřeny na určitý sektor hospodářství, ale ve svém důsledku pracovali ve vzájemné shodě. Specializace každého fondu byla stanovena nařízením Rady EU. K účelům Strukturální a Regionální politiky byly používány následující fondy:

- ✎ **Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)** financoval a stále financuje investice do infrastruktury, vytváření nových pracovních míst, projektů místního rozvoje a do pomoci malým a středním podnikům.
- ✎ **Evropský sociální fond (ESF)** pomáhal a dodnes napomáhá nezaměstnaným a znevýhodněným skupinám obyvatelstva vrátit se do pracovního procesu, financuje opatření na rozvoj profesní přípravy, rekvalifikace apod.
- ✎ **Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG)** se podílel na úpravách a modernizaci rybářství.
- ✎ **Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF)** financoval opatření orientovaná na rozvoj venkovských oblastí a zemědělství v zaostávajících regionech. Záruční část fondu se jako součást Společné zemědělské politiky také zaměřovala na rozvoj venkova, ale pokrývala přitom velké území EU. Z EAGGF byl v České republice financován **OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství**. [1,15]

Graf 1: Přidělené částky na RP pro nové členské země (závěr jednání na Summitu v Kodani)

Zdroj: FRKOVÁ, J. a BUKOVSKÝ, J. Vybrané problémy integrace ČR do EU. Praha: ČVUT v Praze, 2003. ISBN 80 01 02793 7. Str.101. Vlastní zpracování.

V období 2000-2006 se každým rokem čerpalo ze SF cca 27,86 mld. EUR, což činilo za celé sedmileté plánovací období 195 mld. EUR. Oproti roku 1989 zde došlo ke zvýšení na 350 % objemu prostředků. Nástroj FS ročně získával 2,5 mld. EUR, což celkem představovalo 18 mld. EUR za celé období. [1]

Podmínkou pro využívání podpory v rámci SP EU bylo zpracování a schválení strategických a programových dokumentů. Kromě Strategie rozvoje je v České republice základním dokumentem pro poskytování podpory v rámci cíle 1 strukturální politiky EU **Národní rozvojový plán** (NRP), který je komplexně zaměřený na oblast hospodářské a sociální soudržnosti v regionech. NRP slouží jako základ pro Rámec podpory Společenství. Navazujícími programovými dokumenty pro území ČR s výjimkou hl. m. Prahy byly operační programy (OP, SROP). Každý operační program měl svého správce - řídicí orgán. Konečná struktura operačních programů v ČR byla pro zkrácené programovací období 2004-2006 následující:

- ☛ Operační program Průmysl a podnikání (gesce MPO),
- ☛ Operační program Infrastruktura (gesce MŽP),
- ☛ Operační program Rozvoj lidských zdrojů (gesce MPSV),
- ☛ **Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (gesce MZe),**
- ☛ Společný regionální operační program (gesce MMR). [4]

3.2.1 Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství

Čeští, moravští a slezští žadatelé již před přistoupením Česka k EU v rámci programu SAPARD prokázali, že jsou schopni připravit kvalitní projekty, které si zaslouží unijní podporu. V letech 2004-2006 měli tedy tvůrci Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ) na co navazovat.

OP RVMZ byl vytvořen v průběhu příprav na vstup ČR do EU, a to v rámci nově koncipované politiky rozvoje venkova pro období po 1. květnu 2004. Přirozeně navázal na předvstupní program SAPARD. Jeho cílem bylo, obdobně jako u programu SAPARD, zajištění trvale udržitelného rozvoje venkova, podpora zemědělské prvovýroby a zpracování zemědělských produktů. Navíc byla v OP RVMZ zahrnuta i podpora lesního a vodního hospodářství. Doba platnosti uvedeného operačního programu byla stanovena na roky 2004-2006. [7]

V rámci OP RVMZ se dle Pravidel⁹ financovaly tři priority, sedm opatření s celkem čtrnácti podopatřeními z fondu EAGGF a FIFG.

Priorita I – Podpora zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesnímu hospodářství

OPATŘENÍ 1.1.	Investice do zemědělského majetku/zemědělských podniků
Podopatření 1.1.1.	Investice do zemědělského majetku a podpora mladým začínajícím zemědělcům
Podopatření 1.1.2.	Prohlubování diverzifikace zemědělských činností
OPATŘENÍ 1.2.	Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing
OPATŘENÍ 1.3.	Lesní hospodářství
Podopatření 1.3.1.	Obnova lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem, zavádění příslušných preventivních opatření
Podopatření 1.3.2.	Investice do lesů
Podopatření 1.3.3.	Sdružování majitelů lesa
Podopatření 1.3.4.	Zalesňování zemědělsky nevyužívaných půd

Priorita II – Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělanosti

OPATŘENÍ 2.1.	Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí
Podopatření 2.1.1.	Pozemkové úpravy

⁹ Ministerstvo zemědělství Pravidla, která stanovují podmínky pro poskytování pomoci z operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. Praha: 2003.

Podopatření 2.1.2.	Obnova potenciálu a zachování zemědělské krajiny
Podopatření 2.1.3.	Řízení a zajištění funkčnosti zemědělských vodních zdrojů
Podopatření 2.1.4.	Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství
OPATŘENÍ 2.2.	Odborné vzdělávání
OPATŘENÍ 2.3.	Rybářství
Podopatření 2.3.1.	Zpracování ryb a marketing výrobků z ryb
Podopatření 2.3.2.	Chov vodních živočichů – akvakultura
Podopatření 2.3.3.	Činnosti prováděné odborníky v rybářství a propagační opatření

Priorita III – Technická pomoc

OPATŘENÍ 3.1.	Technická pomoc
---------------	-----------------

Částka na podporu projektů v rámci OP RVMZ, kterou tvořily prostředky SF EU a národních zdrojů, činila na období 2004-2006 celkem 251 mil. EUR (zhruba 7 mld. Kč). [7]

Tabulka 7: Alokace OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství 2004-2006

Alokace OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství pro období 2004 - 2006 (v EURO)				
Priority a opatření	Příspěvek EU		Příspěvek ČR	Celkem
	EAGGF	FIFG		
Podpora zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesnímu hospodářství	99 258 276	0	54 650 660	153 908 936
Investice do zemědělského majetku	80 822 075	0	47 285 816	128 107 891
Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing	9 996 125	0	4 284 054	14 280 179
Lesní hospodářství	8 440 076	0	3 080 790	11 520 866
Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělanosti	68 957 639	3 943 476	21 789 550	94 690 665
Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí	68 316 825	0	19 885 885	88 202 710
Odborné vzdělávání	640 814	0	213 604	854 418
Rybářství	0	3 943 476	1 690 061	5 633 537
Technická pomoc	1 574 439	167 597	580 679	2 322 715
celkem	169 790 354	4 111 073	77 020 889	250 922 316

Zdroj: Dotace, ročník 3, 11/07. Str. 11. Vlastní zpracování.

Největší zájem projeví žadatelé v letech 2004–2006 o opatření 1.1 - Investice do zemědělského majetku, v jehož rámci bylo proplaceno celkem 1385 projektů za téměř 2,5 mld. Kč, následovalo

opatření 2.1 – Posílení přizpůsobivosti a rozvoje evropských oblastí se 797 proplacenými projekty za cca 1,6 mld. Kč.

Čeští zemědělci, zpracovatelé i ostatní kategorie žadatelů, předložili do OP RVMZ téměř 5000 projektů, z nichž bylo v průběhu jednotlivých kol schváleno přibližně 3500. K říjnu 2007 již bylo proplaceno 2604 projektů, jejichž realizátoři získali celkovou částku 4,6 mld. Kč (z toho podíl EU činí 3,2 mld. Kč a 1,4 mld. Kč tvoří národní zdroje), což představuje 65 % z celkové alokace programu. [7]

Stejně jako u programu SAPARD lze i v případě OP RVMZ identifikovat hlavní dopady a přínosy unijních dotací pro podporované oblasti v ČR:

- zlepšení konkurenceschopnosti našich zemědělců v oblasti živočišné výroby,
- zlepšení celkové jakosti a bezpečnosti výrobků,
- snížení zátěže životního prostředí v oblasti odpadních vod,
- rozšíření lesního prostoru v dotčených katastrálních územích,
- zlepšení dopravní obslužnosti v rámci pozemkových úprav a zvýšení ekologické funkce krajiny,
- oživení cestovního ruchu v konkrétních lokalitách formou agroturistiky v rámci diverzifikace zemědělských činností,
- uchování významného vodohospodářského a krajinnotvorného prvku v rámci projektů s rybářskou tematikou. [7]

3.2.2 Horizontální plán rozvoje venkova

Programový dokument Horizontální plán venkovského rozvoje ČR (HRDP) umožňuje podporu českému zemědělství a venkovským oblastem ze zdrojů garanční sekce EAGGF. Jednalo se o bilaterální program pro ČR nárokového rázu, schválený Evropskou komisí v květnu 2004, řízený MZe ČR. Z celkové alokace 678,5 mil. EUR na období 2004-2006 činí 542,8 mil. EUR zdroje EU. [7]

Hlavní cíl HRDP byl definován jako „*trvale udržitelný rozvoj zemědělství, venkova a jeho přírodních zdrojů*“, z něhož byly následně odvozeny dílčí cíle:

- ochrana a podpora vysoké hodnoty přírody a udržitelného zemědělství, které dodržuje environmentální požadavky;
- zachování a podpora zemědělských systémů s nízkými vstupními náklady;
- ochrana a zlepšování přirozeného prostředí, hygienických podmínek a podmínek spokojené existence zvířat;
- zachování a posílení životaschopné sociální struktury ve venkovských oblastech. [7]

Mezi hlavní priority HRDP spadalo především zachování/obnovení a zlepšení environmentálních a přírodních hodnot na venkově, dále rozšíření plochy lesů na zemědělské půdě ve shodě s cíli v ochraně životního prostředí, zlepšení věkové struktury pracovníků v zemědělství a zachování zemědělství v méně příznivých oblastech v souladu s cíli v ochraně životního prostředí. [8]

Struktura HRDP odpovídala cílům, k jejichž dosažení měl program přispět. Proto byla v rámci tohoto programového dokumentu formulována tzv. *doprovodná opatření* společné zemědělské politiky:

- méně příznivé oblasti a oblasti s ekologickými omezeními,
- zemědělství šetrné k životnímu prostředí - tzv. agroenvironmentální opatření,
- zalesnění,
- předčasný odchod do důchodu,
- zakládání skupin výrobců. [8]

Vzhledem k tomu, že se jedná o opatření "nárokového" charakteru nepřinášejících zisk a území ČR, kromě hlavního města Prahy, bylo kategorizováno jako oblast cíle 1, jsou tato opatření financována plně z veřejných zdrojů a podíl kofinancování EU může činit až 75 %.

Tabulka 8: HRDP - počet žádostí o dotaci, výše zažádané dotace, počet hektarů za období 2004-2006
HRDP - počet žádostí o dotaci, výše zažádané dotace a počet hektarů za období 2004 - 2006

Opatření HRDP	počet žádostí	výše dotace v tis. Eur	počet podpo- rovaných ha
předčasné ukončení zemědělské činnosti	391	2 943	23 345
méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními	8 847	294 996	721 530
agroenvironmentální opatření	12 050	345 980	1 180 353
lesnictví	1 044	7 737	2 108
zakládání skupin výrobců	376	2 260	0
celkem	22 708	653 916	1 927 336

údaje k 20.3.2007

Zdroj: *Dotace*, roč. 3/11/07. Str. 10. Vlastní zpracování.

Za celé období 2004-2006 bylo žadatelům do konce roku 2006 v rámci všech opatření programu HRDP vyplaceno více než 505,791 mil. EUR (z toho 404,166 mil. EUR z EAGGF). Nejvíce peněz směřovalo na agroenviromentální opatření a na méně příznivé oblasti a oblasti s enviromentálními omezeními. V roce 2005 bylo navíc umožněno proplácet z HRDP i přeszávazkované projekty programu SAPARD. K 31.12.2006 bylo na tyto účely vyplaceno 8,057 mil. EUR. Prostředky na rok 2006, které ČR nevyčerpala, byly podle pravidla $n+2^{10}$ automaticky relokovány a jejich čerpání je prodlouženo až do konce roku 2008. Závěrečné vyúčtování lze reálně provést až k 31.12.2008. [7]

3.3 Hodnocení období 2004-2006

Implementace operačních programů začala po vstupu do EU unie, tzn. že v současnosti ještě není možné hodnotit dopady těchto intervencí. Do určité míry se dá usuzovat z dosavadního průběhu čerpání strukturálních fondů, které je na základě monitorovacích údajů vyhodnocováno v měsíčních intervalech.

Smlouvy uzavřené k 31. lednu 2007 více než trojnásobně převyšují alokaci ze SF a FS na rok 2004. Uskutečněné výdaje překračují tuto částku a certifikované žádosti o prostředky jsou na úrovni 7,5 mld. Kč. ČR byla schopna vyčerpat veškerou alokaci na rok 2004, čímž beze zbytku naplnila pravidlo $n+2$.

Z výsledků hodnocení střednědobého pokroku, dílčích hodnotících zpráv i z praktických zkušeností s implementací jsou jasně patrné určité společné problémy v průběhu čerpání prostředků ze strukturálních fondů. Pro příští programové období z toho plyne nutnost řešit identifikované problémy komplexními opatřeními, která:

- povedou k jednoduché a přehledné implementační struktuře, v níž se budou žadatelé snadno orientovat;
- zjednoduší složité administrativní procesy a tím přispějí k jejich urychlení;
- připraví dostatečnou administrativní kapacitu včetně přípravy kvalitních a kvalifikovaných pracovníků, schopných pružně reagovat na potřeby klientů;

¹⁰ Každý finanční závazek členské země vůči EK musí být splněn do dvou let od jeho přijetí; v případě, že se tak nestane, může EK část závazku zrušit.

- ☛ zajistí dostatečnou absorpční kapacitu pro čerpání fondů Evropské unie prostřednictvím realizace kvalitních projektů. [16]

Posouzení, zda byly připomínky vzešlé z průběžného hodnocení období 2004-2006 zavedeny do praxe, se věnuje jedna ze závěrečných kapitol.

3.4 Analýza chyb realizátorů projektů¹¹

Analýza chyb, jichž se v letech 2004-2006 dopouštěli realizátoři projektů, které získaly v ČR podporu ze SF EU, jasně ukazuje, že existují v podstatě dvě kategorie chyb:

- ☛ chyby vyskytující se **napříč širokým spektrem uskutečněných projektů**, bez ohledu na předmět projektu, programový rámec projektu nebo právní formu realizátora;
- ☛ chyby, které jsou **specifické pro jednotlivá opatření a kategorie realizátorů**.

Při sestavování projektu se doporučuje číst jak základní dokumenty daného operačního programu, tak i dokumenty s ním podružně spojené. Nejen, že je na ně v operačním programu často odkazováno, zároveň je žadatel nepřímě „testován“, jak porozuměl vazbě na tyto strategické dokumenty. Např. u ESF může žadatel získat za vazbu projektu na strategické dokumenty 12 bodů, oproti 6-ti za přínos pro cílovou skupinu.

Jsou žadatelé, kteří se rozhodli, zaměřit se pouze na projekty se stoprocentní účastí SF na financování projektu (např. programy týkající se podpory zaměstnanosti). Je však nutné si uvědomit, že v praxi téměř nikdy nedojde k proplacení všech nákladů, které v souvislosti s projektem vznikly, nicméně z různých důvodů jsou neuznatelné. A nemusí se vždy jednat jen o drobné částky. Může se stát, že žadatel sice náklady vynaloží, ale poté už buď nemá dostatek „administrativních hodin“ na vykázání a proúčtování nákladů, nebo se nakonec sám rozhodne, že vzhledem ke složitosti a administrativní náročnosti výkazů na poli SF tyto náklady prostě vykazovat nebude. V každém případě je nutné, mít zajištěn dostatek finančních prostředků a být tak připraven na každou situaci. A to nejen v případě neproplacení výdajů, ale i v situaci, kdy se opozdí cash flow proplácení projektu.

¹¹ Kapitola zpracována na základě článku v odborném časopisu *Dotace* č. 11/2007.

Realizátoři projektů by se neměli zdráhat klást otázky administrujícím úředníkům a komunikovat s nimi. Je přeci i v jejich zájmu, aby byl projekt úspěšně dokončen, neboť to svědčí o jejich dobré práci. Velkou roli tedy hraje to, jak si navzájem „sednou“ zástupci obou stran. I když pokud jde o administrátory, nemůže se čekat přílišná vstřícnost a aktivita. Úředník je často zahlcen objemem materiálů, které je povinen přečíst a posoudit, řeší řadu problémů, které musí rozhodnout a vše v souladu s programovými dokumenty a příručkami.

Bohužel je pouze ojedinělé, že realizace projektu probíhá stylem, jaký si žadatel představuje a jak bylo naplánováno v projektu. Ať už je důvodem podcenění nebo naopak přecenění vstupních podmínek, špatný odhad nebo časové zpoždění, je nutné každou odchylku od plánované realizace zdokumentovat. Změnu projektu musí žadatel po předchozím projednání schválit administrující subjekt. Schválení však může trvat déle, než realizátor projektu počítá, což vyvolá časový skluz, který jistě projektu neprospěje. Při úvahách o změnách by tedy měla hrát jistou roli jejich časová náročnost.

Během každé realizace projektu se musí naplánovat předepsaná publicita. Často lze slyšet nářky realizátorů na požadované detaily a přemrštěné podmínky. Skutečnost je však nutno chápat i z jiné stránky a v širších souvislostech. Ten, kdo projekt financuje (v tomto případě EU a příslušný operační program), potřebuje být viděn. Už z důvodu, že se tak do podvědomí veřejnosti opakovaně dostávají jeho symboly. Při průzkumech veřejného mínění si pak dotazovaní vzpomenu, že projekt byl podpořen z prostředků EU.

Závěrem tohoto hodnocení lze uvést, že každý potenciální žadatel musí předem počítat s faktem, že administrativní agenda může v průběhu realizace projektu zabrat 30-40 % veškerých prací. I z psychického hlediska se musí žadatel připravit na zanášení dat do kolonek výkazů, vyplňování formulářů a bombardování novými požadavky na vyplnění formulářů pozměněných. To vše může vést k demotivaci žadatele, rezignaci na jeho cíle a nechuti pokračovat. Obzvláště lidé z podnikatelského sektoru tento druh byrokracie těžko snášejí. Vyvarovat se tomu nelze, ale člověk lépe snáší, ví-li o těchto stinných stránkách předem.

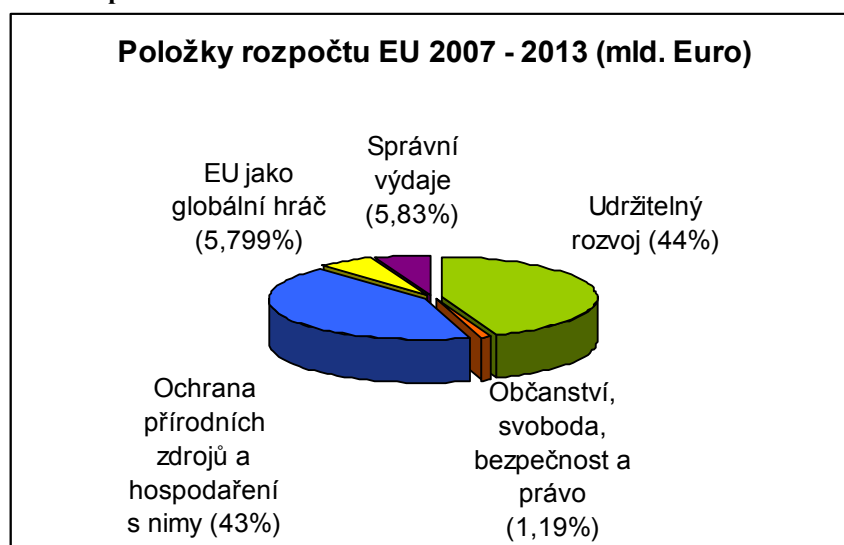
4 Současný model Strukturální, Regionální a Společné zemědělské politiky Evropské unie

K 1.1.2007 vstoupila EU do dalšího sedmiletého programovacího období, ve kterém budou moci členské státy čerpat finanční prostředky v rámci Politiky soudržnosti a Společné zemědělské politiky, a to v celkové výši 862 000 mld. EUR.

4.1 Rozpočet Evropské unie na období 2007-2013

Rozpočet EU je sestavován každoročně na základě dohody mezi členskými státy Evropské unie a Evropským parlamentem. Výše ročního rozpočtu je však limitována, musí být v souladu s finančním plánováním pro celé sedmileté období. V prosinci 2005 odsouhlasily členské státy EU finanční perspektivu Evropské unie na období 2007-2013 ve výši 862 360 mld. EUR, což je ekvivalent 1,045 % hrubého národního důchodu EU. [10]

Graf 2: Rozpočet Evropské unie 2007 - 2013

Zdroj: www.businessinfo.cz, 30.3.2008. Vlastní zpracování.

Výdajová strana nové finanční perspektivy je rozdělena do **pěti zásadních kapitol**, odrážejících momentálně vnímané středně a dlouhodobé priority politik EU a jejich finanční krytí.

Tabulka 9: Finanční perspektiva EU 2007 - 2013

Struktura nové finanční perspektivy pro jednotlivá léta (mld. EUR, ceny roku 2004)								
příděly na závazky	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007 - 2013
Kapitola 1: Udržitelný růst	51,09	52,15	53,33	54,00	54,95	56,38	57,84	379,74
1 a. konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost	8,25	8,86	9,51	10,20	10,95	11,75	12,60	72,12
1 b. soudržnost pro růst a zaměstnanost	42,84	43,29	43,82	43,80	44,00	44,63	45,24	307,62
Kapitola 2: Ochrana a správa přírodních zdrojů	54,97	54,31	53,65	53,02	52,39	51,76	51,15	371,24
- z toho zemědělství - výdaje související s trhem a přímé platby	43,12	42,70	42,28	41,86	41,45	41,05	40,65	293,11
Kapitola 3: Občanství, svoboda, bezpečnost a spravedlnost	1,12	1,21	1,31	1,43	1,57	1,72	1,91	10,27
3 a. svoboda, bezpečnost, spravedlnost	0,60	0,69	0,79	0,91	1,05	1,20	1,39	6,63
3 b. občanství	0,52	0,52	0,52	0,52	0,52	0,52	0,52	3,64
Kapitola 4: EU jako globální hráč	6,28	6,55	6,83	7,12	7,42	7,74	8,07	50,01
Kapitola 5: Správný výdaje	6,72	6,90	7,05	7,18	7,32	7,45	7,68	50,30
Kompenzace	0,42	0,19	0,19	-	-	-	-	-
Celková rozpočtovaná částka	120,60	121,31	122,36	122,75	123,64	125,06	126,65	862,36

Zdroj: www.businessinfo.cz, 30.3.2008. Převzato.

Nejpodstatnější část výdajů v kapitole „Udržitelného rozvoje“ jde ve prospěch strukturální a kohezní politiky (sub-kapitoly 1b). V průběhu nové finanční perspektivy, přesněji počínaje rokem 2008, patrně zažijeme v kontextu integrace EU historickou a průlomovou záležitost – objem výdajů na strukturální a kohezní politiku poprvé převýší objem výdajů na zemědělské účely (kapitola 2), přičemž nůžky mezi oběma kapitolami se mají v čase dále rozevírat v neprospěch určení pro zemědělství. [10]

4.2 Zdroje financování vybraných politik Evropské unie

Politika soudržnosti je i nadále financována ze SF a FS. Společná zemědělská politika není již součástí Politiky hospodářské a sociální soudržnosti, jak tomu bylo v předchozím programovacím období 2000-2006, ale řeší samostatně problematiku rozvoje venkova. Prostředky nejdou ze SF. Zdrojem financování je Evropský zemědělský fond rozvoje venkova (EAFRD). Ze zorného úhlu žadatelů o dotace z PRV plyne odlišný systém administrace a zpracování žádostí, který je však jednodušší než u SF.

V následujícím přehledu jsou zobrazeny fondy EU rozdělené dle jejich aktuálnosti ve dvou programovacích obdobích – předcházejícího zkráceného 2004-2006 a současného 2007-2013. Tabulka zachycuje změny, které nastaly v možnostech využívání prostředků jednotlivých fondů, také jejich přeměnu či splnutí v rámci jiných finančních nástrojů. [11]

Tabulka 10: Fondy EU

FONDY EU		
rodina fondů	programovací období 2004 - 2006	programovací období 2007 - 2013
Strukturální fondy	Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)	Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)
	Evropský sociální fond (ESF)	Evropský sociální fond (ESF)
	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF)	✗
	Finanční nástroj pro řízení rybolovu (FIG)	✗
Fond soudržnosti (CF)	✓	✓
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)	✗	✓
Evropský rybářský fond (EFF)	✗	✓
Komunitární programy	✓	✓
Fondy předvstupní pomoci	PHARE	IPA
	ISPA	
	SAPARD	
Fond solidarity (EUSF)	✓	✓
Finanční nástroje regionální politiky	✗	JASPERS
		JEREMIE
		JESSICA

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj *Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013*. Praha: 2007. Str. 2.
Vlastní úprava.

Hlavní rozdíl představují již zmíněné finanční nástroje pro Společnou zemědělskou politiku a řízení rybolovu. Došlo k jejich vyčlenění ze SF a zajišťují samostatně dané oblasti. Dále došlo ke sloučení fondů předvstupní pomoci a nově vznikly finanční nástroje regionální politiky.

4.3 Cíle regionálního rozvoje EU pro období 2007-2013

Regionální politika EU prodělala od svého vzniku řadu změn, které měly dopad na stanovené priority a cíle. Pro období 2007-2013 je hlavním zájmem větší sociální a ekonomický růst a vytváření více pracovních míst pro všechny regiony a obce EU. Regionální rozvoj je v současné době postaven na následujících cílech, které jsou společné pro všechny členské státy EU. [11]

Cíl Konvergence – smyslem tohoto cíle je zlepšování podmínek a podpora aktivit, které povedou ke sbližování nejméně rozvinutých členských států a regionů EU, tj. oblastí, jejichž HDP je menší než 75 % průměru EU.

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost – obsahem tohoto cíle je pokračování v posilování konkurenceschopnosti a přitažlivosti regionů pomocí inovačních projektů, zlepšování životního prostředí a posilování zaměstnanosti. Jedná se o regiony, jejichž HDP převyšuje 75 % průměru EU.

Cíl Evropská územní spolupráce – smyslem tohoto cíle je posilování přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce prostřednictvím společných místních a regionálních iniciativ, také však podpora výzkumu a výměna zkušeností mezi regiony a jednotlivými členskými zeměmi navzájem.

Cíle EU jsou společné pro všechny členské státy EU. V souladu se společnými cíli si každá země dále definuje své vlastní podrobnější cíle, které se snaží v průběhu jednotlivých let programovacího období naplnit. Tyto budoucí požadované stavy jsou zachyceny v programových a strategických dokumentech, jež vypracovává každá členská země EU.

Obrázek 2: Hierarchie a členění jednotlivých strategických dokumentů

Zdroj: www.europedirect.cz, 26.3.2008. Vlastní úprava.

5 Možností dotací pro ČR v letech 1990-2013

Tabulka 11: Fin. podpora EU do ČR 1990-2013

Finanční podpora EU České republiky v letech 1990 - 2013

fondy EU určené i ČR	před vstupem ČR do EU		po vstupu ČR do EU	
	1990 - 1999	2000 - 2003	2004 - 2006	2007 - 2013
Phare	Phare SAPARD ISPA	ERDF ESF FIFG EAGGF FS komunitární programy EUSF	ERDF ESF EAFRD } fondy zeměděl. EFF FS komunitární programy EUSF	ERDF ESF EAFRD } fondy zeměděl. EFF FS komunitární programy EUSF
• překlenují po kolapsu komunistických režimů hospodářskou a politickou propast mezi zeměmi bývalého východního bloku a západní Evropy	• nabídnout kandidátským zemím konsistentní program přípravy na vstup do EU • seznámit kandidátské země s procedurami a politikami Unie (aby se v budoucnu mohly plnohodnotně zapojit) • poskytnout různé formy pomoci při provádění opatření, které jsou nutné k zajištění souladu s legislativou a praktikami EU v jednotlivých oblastech	• povzbuzování rozvoje a strukturálních změn regionů, jejichž rozvoj zaostává • podpora hospodářské a společenské přeměny oblastí, jež čelí strukturálním obtížím • podpora přírůstků a modernizace politik a systémů vzdělávání, školení a zaměstnanosti	• konvergence • regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost • evropská územní spolupráce	
alokace z EU (mld. EURO)*	0,65**	0,73**	2,53	26,7
počet operačních programů	0	0	5	24

* zdroj: www.euroskop.cz, 21.4.2008

Zdroj: vlastní zpracování

** zprůměrované částky rozmezí alokace

V předvstupním období byl ze strany EU kladen důraz především na seznámení kandidátských států s principy a fungováním strukturální politiky EU jako takové. Pro ČR to znamenalo pružně zareagovat a zavést příslušná opatření, která umožnila nastartovat předvstupní programy na našem území. Vyčleněných cca 730 mil. EUR se v porovnání s aktuálními možnostmi (4,8 %, přepočteno na roční vyjádření) dnes může jevit jako zanedbatelná částka, ale je nutné si uvědomit účel těchto prostředků. Vyšší částka by sice pro „budoucího nováčka“ nebyla problémem z hlediska vyčerpatelnosti, nicméně efektivní a koncepční využití prostředků by z důvodu nezkušenosti ČR jistě zajištěno nebylo. Tím by byl potlačen samotný smysl dotační politiky EU.

Přistoupením k EU se České republice otevřely nové možnosti v oblasti podpor. Srovnáme-li objem finanční alokace (v ročním vyjádření) i počet operačních programů s obdobím předchozím a následujícím, je viditelná rostoucí tendence. Pozvolné navyšování celkové alokace Evropskou unií a detailnější specifikace cílů umožnilo ČR krok za krokem zdokonalovat již zavedené mechanismy a principy při čerpání unijních finančních prostředků. „Nováčkovské“ období bylo tak pro ČR velmi významným, neboť poskytlo mnoho praktických poznatků, které významně přispěly ke zkvalitnění dotačního procesu.

Říká se, že EU už nebude k ČR štedřejší, než jak je tomu v aktuálním programovacím období. Částka 26,7 mld. EURO a 24 operačních programů hovoří samy za sebe. Na druhou stranu větší finanční možnosti představují riziko jejich nesystematického užití. Z tohoto důvodu je obzvláště v tomto období nutná činnost koordinačních jednotek vytvořených státem.

5.1 Rozdílný systém finančních toků SF a FS ze SR

Od vstupu ČR do EU dne 1. května 2004 byl systém finančních toků SF a FS nastaven tak, že příjemcům byly prostředky SF a FS zpětně propláceny Platebním orgánem prostřednictvím platebních jednotek. Na základě zkušeností s realizací projektů a s průběhem čerpání prostředků SF a FS v rámci programového období 2004-2006 a ve snaze o zrychlení toku prostředků směrem k příjemci, jako nejdůležitějšímu článku implementace projektů, došlo ke změně systému. Pro nové programové období schválila vláda Metodiku finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze **SF, FS a Evropského rybářského fondu** na programové období 2007-2013. Veškeré prostředky SF a FS jsou integrovány do státního rozpočtu. Příjemcům jsou prostředky SF a FS předfinancovány ze zdrojů státního rozpočtu. PCO následně převádí prostředky

SF a FS do státního rozpočtu. Tímto systémem bude zajištěn jednotný tok národních i evropských prostředků k příjemcům a dojde k jeho zrychlení. [12]

5.2 Národní spolufinancování

ČR se rozhodla, že bude vztahovat míru spolufinancování pouze k veřejným výdajům. Veřejné rozpočty ČR budou tedy muset v letech 2007-2015 vydat minimálně 4,7 mld. EUR (15 % z celkové alokace), aby mohla ČR vyčerpat maximální objem fin. prostředků, který bude mít k dispozici pro programové období 2007-2013. MF pravidelně analyzuje schopnost veřejných rozpočtů zajistit dostatek prostředků na spolufinancování SF a FS. Na základě takové analýzy rozhodla vláda v prosinci 2005, že spolufinancování je prioritou při přípravě rozpočtů. Analýza byla aktualizována na podzim roku 2006, kdy už jsou známy jednak přesné alokace pro ČR na jednotlivé roky, ale i přesnější rozdělení na operační programy i na jejich prioritní osy¹².

Přestože současná analýza předpokládá, že bude nutné vynaložit podstatě nižší objem prostředků z veřejných rozpočtů než ta předchozí (především dosažení nižší povinné míry spolufinancování z národních zdrojů), dospěla ke stejným závěrům:

- vznikne nutnost prohloubit reformu veřejných financí a změnit trend nárůstu mandatorních výdajů;
- nastane přesun priorit v rámci výdajů na hospodářskou a sociální soudržnost na oblasti spolufinancované ze SF a FS, což bude podporovat koordinované plánování evropských i národních programů a národní programy budou podporovat jen ty oblasti, které nelze spolufinancovat z evropských zdrojů. [12]

¹² Volně zpracováno na základě *Národního strategického referenčního rámce*, vydaného Ministerstvem pro místní rozvoj. Praha: 2007.

6 Nové programovací období 2007-2013 a ČR

Česká republika se řadí mezi chudší státy EU, a proto může v období 2007-2013 zlepšení životní úrovně svých obyvatel čerpat z fondů EU přibližně 26,7 miliard EUR, což je zhruba 750 mld. Kč. Pro srovnání: výše rozpočtu ČR pro rok 2007 je 1040,8 mld. Kč. Podpoře EU, kterou může ČR v období 2007-2013 čerpat, odpovídá 74 % státního rozpočtu ČR roku 2007. [13]

Základní strategii a prioritní oblasti, které budou v ČR financovány z fondů EU v programovacím období 2007-2013, vymezuje Národní strategický referenční rámec.

6.1 Národní strategický referenční rámec

Analytická část Národního strategického referenčního rámce (NSRR) se zaměřuje na identifikaci klíčových silných stránek ČR pro posilování její konkurenceschopnosti, stejně tak jako problematických míst a slabých stránek, které mohou stát v cestě udržitelnému růstu ekonomiky i společnosti. NSRR udává systém operačních programů politiky hospodářské a sociální soudržnosti 2007-2013, jejichž prostřednictvím budou jednotlivé prioritní osy realizovány. [12]

Tento strategický dokument byl přijat Evropskou komisí dne 27. července 2007.

„Globálním cílem je přeměna socioekonomického prostředí ČR v souladu s principy udržitelného rozvoje tak, aby byla ČR přitažlivým místem pro realizaci investic, práci a život obyvatel. Prostřednictvím trvalého posilování konkurenceschopnosti bude dosahováno udržitelného růstu s cílem dosáhnout hospodářské úrovně EU-25. ČR bude usilovat o růst zaměstnanosti a o vyvážený a harmonický rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva“.¹³

Dokument má celkem čtyři hlavní cíle:

- posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky,
- rozvoj moderní a konkurenceschopné společnosti,
- životní prostředí a dostupnost,
- vyvážený a harmonický rozvoj území České republiky. [13]

¹³ Ministerstvo pro místní rozvoj *Národní strategický referenční rámec*. Praha: 2007. Str. 36.

Tabulka 12: Procentuální rozdělení prostředků mezi cíle NSRR

Procentuální rozdělení prostředků mezi hlavní cíle NSRR	
✓ Konkurenceschopná česká ekonomika (podnikání)	20%
✓ Otevřená flexibilní a soudržná společnost (lidské zdroje)	14%
✓ Atraktivní prostředí (infrastruktura)	40%
✓ Vyvážený rozvoj území (regionální intervence)	25%
✓ Technická pomoc	1%

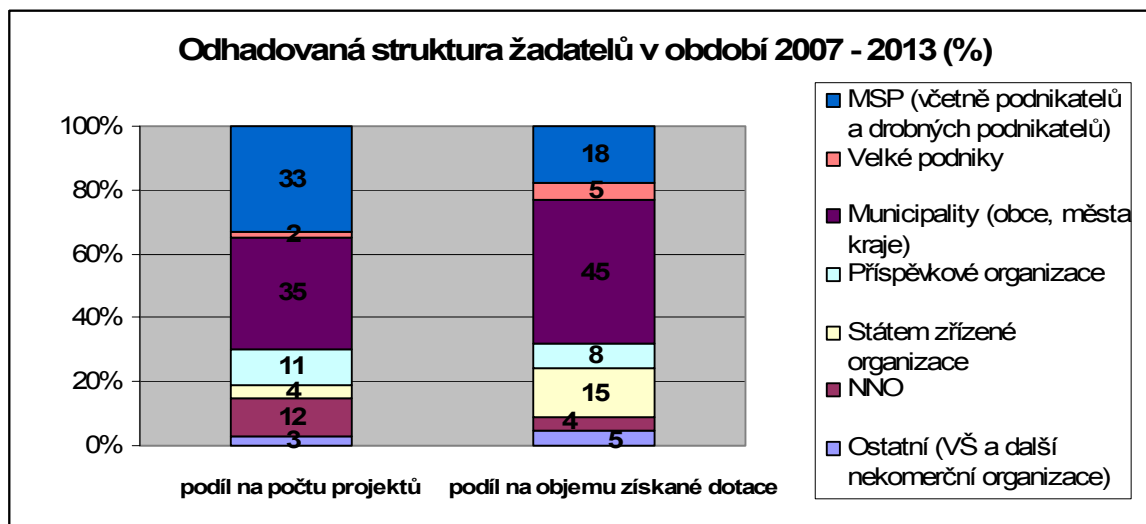
Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj Evropské fondy a my. Praha 2007. Str. 6. Vlastní úprava.

Velký důraz je kladen na konkurenceschopnost, schopnost eliminovat vlastní bariéry a slabá místa a efektivně využít příležitostí, které se nám nabízejí z titulu členství v EU a zapojení se do globalizované ekonomiky.

6.2 Odhadovaná struktura žadatelů v období 2007-2013

V aktuálním programovacím období je odhadována následující skladba žadatelů.

Graf 3: Odhadovaná struktura žadatelů v období 2007 - 2013

Zdroj: *Dotační věštník*. Č. 07-08/07. Praha: Economia, 2007. ISSN 1801-4704. Str. 45. Vlastní zpracování.

Z uvedeného odhadu struktury žadatelů vyplývá, že nejčastějšími předkladateli projektů jsou zástupci obcí, měst a krajů těsně následováni žadateli z řad malých a středních podniků. Tyto

skupiny zaujímají i největší podíl na objemu získané dotace a navazují tak na trend z minulého období. Za zmínku stojí velké podniky, které měly v minulém programovacím období značně ztíženou situaci v podobě nižšího objemu disponibilní alokace v jednotlivých operačních programech. Nyní se jejich šance díky znatelně vyšší alokaci nepatrně zvýšila. Přesto mají výrazně omezen okruh titulů, v rámci kterých mohou získat dotaci, na druhou stranu mohou žádat o dotace i v řádu desítek milionů. [9]

6.3 Politika soudržnosti

Na základě definovaných cílů a priorit NSRR pro období 2007–2013 připravila ČR pro využívání fondů EU celkem 24 operačních programů. Operační programy (OP) lze rozdělit podle cílů do skupin:¹⁴

Pro cíl „Konvergence“

- **Tematické operační programy** – zaměřují se na určitou oblast a jsou platné pro všechny regiony České republiky kromě Prahy.

OP Podnikání a inovace	OP Životní prostředí
OP Doprava	OP Výzkum a vývoj pro inovace
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
Integrovaný operační program	OP Technická pomoc

- **Regionální operační programy** – jsou zpracovány pro jednotlivé regiony soudržnosti NUTS 2 s výjimkou hlavního města Prahy.

ROP NUTS II Jihovýchod	ROP NUTS II Jihozápad
ROP NUTS II Severovýchod	ROP NUTS II Severozápad
ROP NUTS II Střední Čechy	ROP NUTS II Moravskoslezsko
ROP NUTS II Střední Morava	

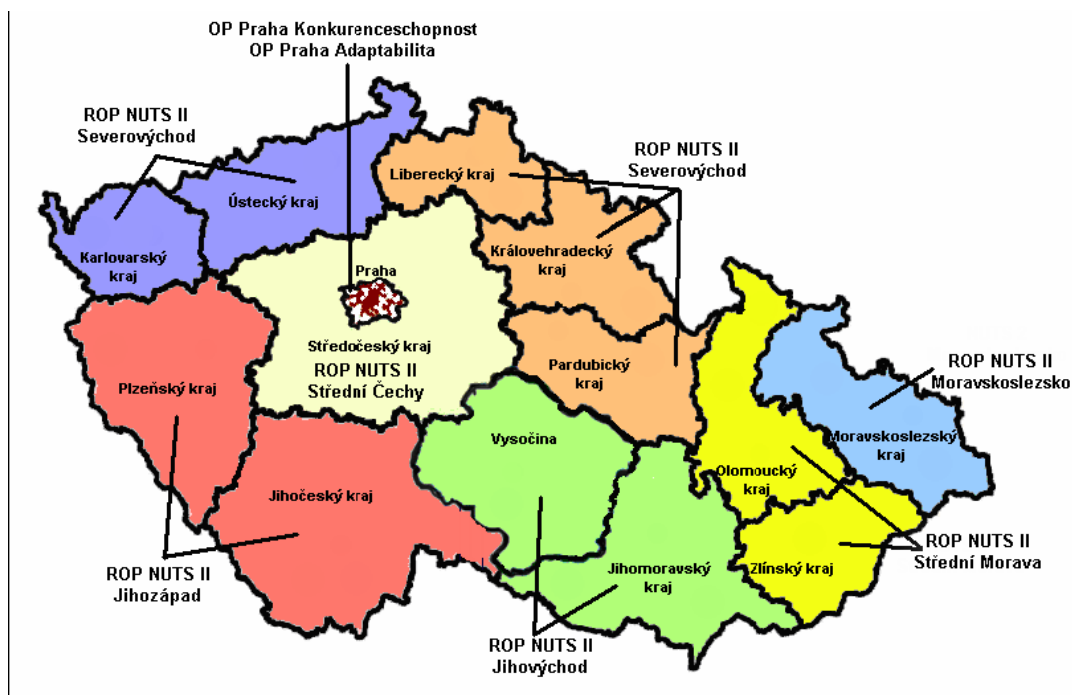
Pro cíl „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“

Tento cíl je naplňován pouze dvěma operačními programy, které jsou určeny pro oblast hlavního města Prahy.

OP Praha Konkurenceschopnost	OP Praha Adaptabilita
------------------------------	-----------------------

¹⁴ Ministerstvo pro místní rozvoj Evropské fondy a my. Praha 2007. Str. 5.

Obrázek 3: Regionální působnost programů

Zdroj: www.europedirect.cz, 26.3.2008. Převzato.

Pro cíl „Evropská územní spolupráce“

- **Programy přeshraniční spolupráce** – jsou platné pro příslušné příhraniční regiony a podporují spolupráci s příslušným přeshraničním regionem.

OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko
 OP Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko
 OP Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko
 OP Nadnárodní spolupráce

OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko
 OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko
 OP Mezuregionální spolupráce
 INTERACT II, ESPON

Dne 12.10.2007 dokončila EU jednání o prvních třech programech. Za dostatečně připravené uznala unie operační programy Vzdělání pro konkurenceschopnost, Praha - Adaptabilita a Lidské zdroje a zaměstnanost. ČR má příslibeno necelých 105 mld. Kč.

3.12.2007 následovalo podepsání OP Podnikání a inovace. Ve stejný den bylo podepsáno všech sedm Regionálních operačních programů.

Jako další schválila EK OP Doprava dne 10.12.2007. Tento program největším operačním programem v České republice. Jeho celková alokace pro programové období 2007-2013 činí 5,774 mld. EUR, což je cca 22 % ze všech prostředků pro ČR z fondů EU.

V průběhu prosince 2007 došlo dále ke schválení a podepsání Integrovaného operačního programu (44,7 mld. Kč), OP Životní prostředí, OP Praha – Konkurenceschopnost, OP Technická pomoc a 5 programů přeshraniční spolupráce. Do společných příhraničních regionů je určeno do roku 2015 celkem 742,5 mil. EUR z ERDF.

Operační program Výzkum a vývoj pro inovace je jediným operačním programem České republiky, který nebyl Evropskou komisí dosud schválen.

6.4 Oblast venkova a zemědělství v ČR – Společná zemědělská politika

V rámci Společné zemědělské politiky (SZP) působí v programovacím období 2007-2013 Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD).

Od loňského roku může ČR využívat finanční prostředky z **Programu rozvoje venkova ČR** (PRV) na období 2007-2013. Mezi žadateli o dotace ze zdrojů EU s největšími zkušenostmi patří v Česku venkovští a zemědělské podnikatelé, kteří jich využívali jak před vstupem České republiky do Evropské unie díky programu SAPARD, tak v letech 2004–2006 v Operačním programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství a Horizontálním plánu rozvoje venkova. Rychlý start nového PRV naznačuje, že tradice pokračuje i v novém programovacím období.

6.4.1 Program rozvoje venkova¹⁵

PRV znamená svým celkovým finančním objemem a hlavně strukturou opatření pro české zemědělství, potravinářství, lesní a vodní hospodářství a samozřejmě pro celý venkov optimální možnost, jak změnit strukturu a zaměření výroby, a zároveň konkrétní pomoc pro všechny venkovské regiony.

¹⁵ Není-li uvedeno jinak, je tato kapitola a na ní navazující zpracována na základě Pravidel, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013. Ministerstvo zemědělství ČR. Praha: 2007.

Ke schválení PRV pro roky 2007-2013 došlo 23. května 2006 v Bruselu. EK v tento den schválila návrh českého Ministerstva zemědělství a ČR se tak společně se Švédskem stala první zemí, která má schváleno čerpání evropských peněz pro rozvoj zemědělství a venkova. Tento úspěch umožnil, že první žádosti o podporu z PRV mohly být na regionálních odborech Státního zemědělského intervenčního fondu zaregistrovány v rámci prvního kola již v červenci 2007. Další projekty byly ve druhém kole přijímány v listopadu a prosinci 2007. [16]

Úspěšnost startu PRV je dána mj. i návazností na předchozí programovací období, jejichž prostřednictvím byly v ČR distribuovány peníze EU směřující na podporu venkova a zemědělství. Pro všechny operace starého programovacího období, které budou financovány v rámci nového programovacího období z PRV, existují ekvivalentní opatření a takto financované projekty budou splňovat podmínky pro spolufinancování a přijatelnost stanovené pro relevantní opatření PRV.

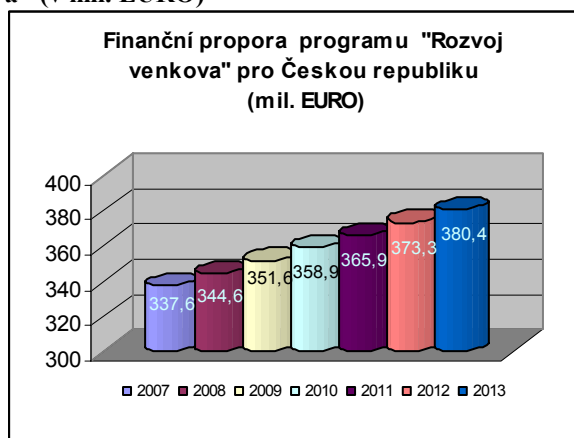
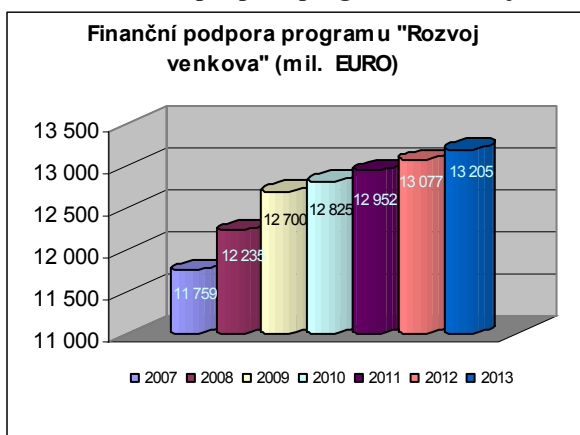
Tabulka 13: Zdroje pro Program rozvoje venkova 2007 - 2013

Finanční podpora programu rozvoje venkova (mil. EURO, v cenách roku 2004)							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
EU 25	11 759	12 235	12 700	12 825	12 952	13 077	13 205
ČR	337,6	344,6	351,6	358,9	365,9	373,3	380,4

Zdroj: http://ec.europa.eu/agriculture/capreform/rurdevprop_en.pdf, 4.4.2008. Vlastní zpracování.

Celková alokace pro celé programovací období 2007-2013 v rámci PRV je 13 205 mil. EUR. Z tohoto objemu je určeno 2 512,3 mil. EUR České republice. Platební agenturou se stal Státní zemědělský intervenční fond. [15]

Graf 4: Finanční podpora programu "Rozvoj venkova" (v mil. EURO)

Zdroj: http://ec.europa.eu/agriculture/capreform/rurdevprop_en.pdf, 4.4.2008. Vlastní zpracování.

Existence a realizace PRV ČR má přispět k dosažení cílů stanovených Národním strategickým plánem rozvoje venkova, tj. k rozvoji venkovského prostoru ČR na bázi trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření. Program by měl vytvořit podmínky pro konkurenceschopnost ČR v základních potravinářských komoditách. Program má také podporovat rozšiřování a diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem rozvíjet podnikání, vytvářet nová pracovní místa, snížit míru nezaměstnanosti na venkově a posílit soudržnost obyvatel na venkově. Program, který byl schválen vládou ČR, se vztahuje na území České republiky a bude určovat politiku rozvoje venkova ČR v období 2007-2013. [16]

Základní struktura programu rozvoje venkova má čtyři osy:

Osa I - Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Roční alokace: 3,1 mld.Kč

Priorita I.1 Modernizace, inovace a kvalita

Cíl: Vytvořit silné zemědělsko-potravinářské odvětví, modernizovat zemědělské podniky, zavádět inovace a zvýšit kvalitu produktů.

OPATŘENÍ I.1.1	Modernizace zemědělských podniků
Podopatření I.1.1.1	Modernizace zemědělských podniků
Podopatření I.1.1.2	Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v zemědělství
Podopatření I.1.1.3	Založení prostorů rychle rostoucích dřevin pro energetické využití
OPATŘENÍ I.1.2	Investice do lesů
Podopatření I.1.2.1	Lesnická technika
Podopatření I.1.2.2	Technické vybavení provozoven
Podopatření I.1.2.3	Lesnická infrastruktura
OPATŘENÍ I.1.3	Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
Podopatření I.1.3.1	Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
Podopatření I.1.3.2	Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v potravinářství
OPATŘENÍ I.1.4	Pozemkové úpravy

Priorita I.2 Přejícná opatření pro Českou republiku a ostatní nové členské státy EU

Cíl: Vytvořit dynamické zemědělsko-potravinářské prostředí, rozšířit vzdělávání a poradenství a snížit věkový průměr pracovníků v zemědělství.

OPATŘENÍ I.2.1 Seskupení producentů

Priorita I.3 Přenos znalostí

OPATŘENÍ I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost

OPATŘENÍ I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců

OPATŘENÍ I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti

OPATŘENÍ I.3.4 Využívání poradenských služeb

Osa II - Zlepšování životního prostředí a krajiny

Roční alokace: 7,2 mld. Kč

Priorita II.1 Udržitelné využívání zemědělské půdy

OPATŘENÍ II.1.1 Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech

OPATŘENÍ II.1.2 Platby v rámci Natury 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 200/60/ES (WFD)

Podopatření II.1.2.1 Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě

Podopatření II.1.2.2 Rámcové směrnice pro vodní politiku ES

OPATŘENÍ II.1.3 Agroenviromentální opatření

Podopatření II.1.3.1 Agroenviromentální opatření – Postupy šetrné k životnímu prostředí (vč. Ekologického zemědělství a integrované produkce)

Podopatření II.1.3.2 Agroenviromentální opatření – Ošetřování travních porostů

Podopatření II.1.3.3 Agroenviromentální opatření – Péče o krajinu

Priorita II.2 Udržitelné využívání lesní půdy

OPATŘENÍ II.2.1 Zalesňování zemědělské půdy

Podopatření II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy

Podopatření II.2.1.2 Založení porostů rychle rostoucích dřevin pro energetické využití

OPATŘENÍ II.2.2 Platby v rámci Natury 2000 v lesích

Podopatření II.2.2.1 Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu

OPATŘENÍ II.2.3 Lesnicko-enviromentální platby

Podopatření II.2.3.1 Zlepšování druhové skladby lesních porostů

OPATŘENÍ II.2.4 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesa

Podopatření II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření

Podopatření II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích

Osa III - Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Roční alokace: 2,3 mld. Kč

Priorita: III. 1 Tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání OZE

Cíl: Vytvořit pracovní místa a zajistit vyšší příjmovou úroveň obyvatel venkova rozvojem a diverzifikací aktivit na venkově a podporou venkovské turistiky.

OPATŘENÍ: III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy

OPATŘENÍ: III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje

OPATŘENÍ: III.1.3 Podpora cestovního ruchu

Priorita: III.2 Podmínky růstu a kvalita života na venkově

Cíl: Vytvořit podmínky růstu ve venkovských oblastech. Zlepšit vybavení a vzhled vesnic a veřejných prostranství a posílit sounáležitost obyvatel s místním prostředím a dědictvím venkova. Zabezpečit rozvoj venkovské infrastruktury s cílem rozvoje malého a středního podnikání a zlepšení životního prostředí venkovských sídel.

OPATŘENÍ: III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby

Podopatření: III.2.1.1 Obnova a rozvoj vesnic

Podopatření: III.2.1.2 Občanské vybavení a služby

OPATŘENÍ: III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

Priorita: III.3 Vzdělávání

Cíl: Přispět k vyšší úrovni vzdělanosti a uplatnění na trhu práce venkovských obyvatel rozvojem poradenství a vzdělávání a zvýšit používání informačních a komunikačních technologií. Iniciovat vytváření a rozvoj místních partnerství a podporovat využití vnitřního potenciálu venkova.

OPATŘENÍ: III.3.1 Vzdělávání a informace

Priorita III.4 Získávání dovedností a propagace za účelem přípravy a provádění strategie místního rozvoje

OPATŘENÍ III.4.1 Získávání dovedností, animace, provádění

Osa IV – Leader
Roční alokace: 0,6 mld. Kč

Priorita IV.1 Implementace místní rozvojové strategie

- OPATŘENÍ IV.1.1 Konkurenceschopnost
- OPATŘENÍ IV.1.2 Životní prostředí/obhospodařování území
- OPATŘENÍ IV.1.3 Kvalita života/diverzifikace

Priorita IV.2 Realizace projektů spolupráce

- OPATŘENÍ IV.2.1 Spolupráce

Priorita IV.3 Provoz místních akčních skupin

- OPATŘENÍ IV.3.1 Provoz, získávání dovedností, animace

Pro rozvoj venkova jsou zvlášť dobrou metodou principy LEADER, které povzbuzují místní potenciál spojením různých subjektů, které ve venkovském prostoru působí. Místní akční skupiny, využívající principu Leaderu vhodně doplňují místní samosprávu.

6.4.1.1 Opatření III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby

Opatření obnova a rozvoj vesnic by mělo zajistit základní podmínky pro zkvalitnění hospodářských funkcí venkova a zvýšení kvality života obyvatel žijících na venkově a sice zlepšením základní infrastruktury a prostředí vesnic a skupin vesnic. Vše v souladu se životním prostředím. Do financování projektů nad rámec těchto základních opatření, které nebude možno finančně pokrýt prostředky PRV, budou muset být zapojeny i jiné evropské (ERDF, FS) a národní zdroje. Regionální operační programy budou rovněž řešit problematiku služeb, základního občanského vybavení a ochrany kulturního dědictví. [16]

Opatření III.2.1. Programu rozvoje venkova Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby navazuje na opatření 2.1.b) programu SAPARD Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury.

6.4.1.1.1 Cíle opatření

Jako cíle Opatření III.2.1.– Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby byly definovány:

- zlepšení zákl. služeb a rozvoj investic zajistí vyšší atraktivitu venkovských oblastí;
- zlepšení kvality života ve venkovských oblastech;
- zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace ekonom. aktivit. [16]

6.4.1.1.2 Kategorie příjemců a pravidla poskytování podpor

Kategorie příjemců podpory představují obce do 500 obyvatel na území ČR sdružení obcí, společnosti vlastněné z více než 50% obcemi, státní organizace a státní podniky, správci povodí a správci vodních toků, organizační složky státu, podnikatelské subjekty - fyzické a právnické osoby.

Podpora se poskytuje na základě předloženého projektu v souladu s platnou právní úpravou. Platí, že pro každý schválený projekt se může použít pouze jeden zdroj financování Evropské unie. Schválen může být pouze projekt, který mj. nemá negativní vliv na životní prostředí.

6.4.1.1.3 Přijatelné výdaje

Mezi přijatelné výdaje při realizaci projektů v rámci opatření Opatření III.2.1 – Obnova a rozvoj vesnic se řadí:

- nová výstavba, stavební obnova budov, ploch, inženýrských sítí a dále obnova návší a ulic, chodníků, zastávek, osvětlení, oplocení, hřišť a sportovišť, laviček, mobiliáře;
- budování a rekonstrukce obecních vodovodních a kanalizačních sítí, včetně čistíren odpadních vod;
- nákup budov, strojů, technologie, zařízení, vybavení, počítačů, software;
- rozvody tepla;
- výstavba decentralizovaných komunálních zařízení pro inovační využití obnovitelných zdrojů paliv a energie – pro vytápění obcí nebo výrobu elektrické energie; kotelny, rozvody tepla či energie, bioplynové stanice;

- ☞ výstavba zařízení odpadového hospodářství, včetně nákupu technologických zařízení do hodnoty 10 mil. Kč a návaznosti na výrobu bioplynu;
- ☞ budování a obnova místních komunikací, obnova vodu propustných komunikací, včetně příkopů a doprovodné zeleně;
- ☞ nákup a výsadba veřejné zeleně, parkové úpravy v obci a okolí, nákup nezbytné techniky pro údržbu zeleně;
- ☞ revitalizace drobných vodních toků a ploch v obci;
- ☞ zpracování územně plánovací dokumentace obce;
- ☞ úpravy pozemků pro výstavbu nových obytných a hospodářských objektů.

6.4.1.1.4 *Forma a výše podpory*

Jedná se o přímou nenávratnou dotaci. Maximální výše podpory představující procento z celkových přijatelných nákladů se liší v závislosti na typu příjemce podpory.

- 50 %.....pro podnikatelské subjekty,
- 90 %.....pro neziskové organizace, společnosti vlastněné z více než 50% obcemi,
- 100 %.....pro obce a sdružení obcí, státní organizace a státní podniky, správce povodí a správce vodních toků, organizační složky státu.

Minimální celkové přijatelné náklady na projekt jsou 50 000 Kč. Alokace z fondů EU pokrývá vždy jen 75 %, zbývající čtvrtina jde z národních veřejných zdrojů.

Jak již bylo uvedeno v přehledu jednotlivých os, priorit a opatření PRV, opatření Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavenosti a služby má dvě podopatření – Obnova a rozvoj vesnic (III.2.1.1) a občanské vybavení a služby (III.2.1.2). Z důvodu pozdějšího analyzování dané problematiky v praktické části je na místě, zmínit se podrobněji o druhém ze jmenovaných podopatření Občanské vybavení a služby.

6.4.1.1.5 *Podopatření III.2.1.2.a Občanské vybavení a služby*

Opatření by mělo zajistit zvýšení kvality života obyvatelstva venkova prostřednictvím zlepšení místního občanského vybavení a služeb v obcích do 500 obyvatel. Podpora je zaměřena na zajištění

chybějícího občanského vybavení a služeb (školských, zdravotnických, sociálních, na něž není možné získat mandatorní výdaje státu, včetně předškolní a mimoškolní péče o děti, pečovatelské služby pro seniory, základní obchodní infrastruktury, objektů a ploch pro kulturní a sportovní aktivity, doprovodných stravovacích zařízení, objektů pro spolkovou činnost). Dotace je poskytnuta také na zařizování integrovaných informačních a školicích center s využíváním informační a komunikační techniky.

Podopatření III.2.1.2. se dále člení na jednotlivé záměry:

- a) občanské vybavení a služby,
- b) integrovaná informační a školicí centra s využitím ICT,
- c) zázemí pro společenské, kulturní, spolkové, sportovní, environmentální a církevní aktivity.

Projekty nezakládající veřejnou podporu (viz. dále) mohou spadat pod všechny uvedené záměry. Projekty zakládající veřejnou podporu se mohou zaměřovat pouze na první dva uvedené záměry.

Z provedených šetření se očekává 300 podpořených akcí v období 2007-2013 a celkový objem investic 68 mil. EUR. Počet osob využívajících zkvalitněné služby bude cca 150 tisíc, zvýšený počet osob s přístupem na internet dosáhne 70 tisíc. Projekty jsou vybírány na základě preferenčních kritérií. [16]

7 Charakteristika vybraných subjektů, jejich projekty

Jak již bylo zmíněno v úvodu této diplomové práce, v praktické části zachycuji proces čerpání prostředků z Programu rozvoje venkova státním subjektem – obcí Obědovice. Obec byla vybrána cíleně tak, aby charakteristické parametry (velikost obce, region, předmět projektu, výše požadované dotace) umožnily komparativní analýzu tohoto procesu s již úspěšně realizovaným projektem v rámci programu SAPARD „*Obecní dům v Nepolisech*“. Projektu „*Obecní dům v Nepolisech*“ se věnovala moje bakalářská práce zpracovaná v akademickém roce 2004/2005 na Hospodářské fakultě Technické univerzity v Liberci.

Vzhledem ke skutečnosti, že Program rozvoje venkova je teprve ve svém počátku (výzva na sledované opatření proběhla během listopadu 2007) nebude možné, z důvodu časového omezení vypracování diplomové práce, proces čerpání podpory obcí Obědovice popsat do posledního kroku (proplacení faktur). Nicméně informace poskytnuté Obecním úřadem Obědovice jsou natolik dostačující, že umožnily obecné porovnání doposud realizovaných částí celého procesu.

7.1 Obec Obědovice

Obec Obědovice leží 16 km na západ od krajského města Hradec Králové. První písemné záznamy o její existenci pocházejí z roku 1386. V současné době zde žije 242 obyvatel, z nichž 133 je

v produktivním věku, 72 ve věku důchodovém a ostatní lze zařadit do kategorie dětí a mládeže. Věkový průměr obyvatel obce je 41,9 let. Obec s rozlohou 3,88 km² leží v rovinaté zemědělské krajině ve spádové oblasti Chlumce n.C. V obci není zřízena škola, zdravotnické zařízení ani policie. [19]

Od roku 2002 se obec stala součástí nově vzniklého mikroregionu "Urbanická brázda". Dobrovolný svazek obcí byl ustanoven za účelem řešení společných problémů sdružených obcí s cílem ochrany hodnot celého území, především pak ochrany krajiny a životního prostředí včetně vytváření podmínek pro plnohodnotný život obyvatel celého regionu. Mikroregion tvoří území desíti obcí o celkové rozloze 7710 hektarů a leží v těsné návaznosti jihozápadně od Hradce Králové. Má protáhlý tvar ve směru východ - západ. Jeho jižní hranice je totožná s hranicí okresu Hradec Králové a zároveň s hranicí Královéhradeckého kraje. Území je převážně rovinaté s mírným zalesněným vyvýšením zvláště v jihozápadní části. V současné době žije na území mikroregionu „Urbanická brázda“ 6119 obyvatel.

Obědovice se mohou pochlubit hned několika oceněními.

Zástupci obce se odhodlali přihlásit Obědovice do prestižní soutěže Vesnice roku ročníku 2006. Soutěž je vyhlašována pod

patronací Programu obnovy venkova a jejím cílem je snaha povzbudit obyvatele venkova k aktivní účasti na rozvoji svého domova, zveřejnit rozmanitost a pestrost uskutečňování programů obnovy vesnic a upozornit širokou veřejnost na význam venkova. Obec se setkala s mimořádným úspěchem a v krajském kole soutěže vesnice roku 2006 získala jednu z hlavních cen – Zelenou stuhu za péči o zeleň a životní prostředí. [19]

Dalším úspěchem obce je účast v neoficiální soutěži o nejlepší knihovnický web okresu Hradec Králové. Porota vyhodnotila jako nejlepší webovou stránku roku 2006 stránku Obecní knihovny v Obědovicích a udělila jí 1.místo v kategorii neprofesionalizovaných knihoven. [19]

7.2 Polyfunkční dům „U Vavřince“

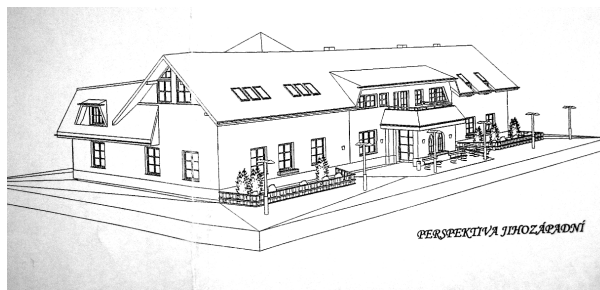
Přibližně před osmi lety se starosta obce Obědovice začal zaobírat myšlenkou rekonstrukce obecního domu. Stávající objekt sídla představitelů obce, který by měl obec reprezentovat, je v nevyhovujícím stavu. Budovu využívá veřejnost, k dispozici je obecní knihovna s veřejnou internetovou stanicí, která ovšem neodpovídá standardním podmínkám pro provoz knihovny. Veškeré možné kapacity prostor nejsou plně využity.

Na základě konzultací s odborníky schválilo zastupitelstvo na podzim roku 2007 rekonstrukci a rozšíření stávajícího objektu za využití finanční podpory z PRV, konkrétně podopatření III:2.1.2 záměr a) Občanské vybavení a služby. [20]

Obrázek 4: Obecního úřadu Obědovice

Obrázek 5: Náčrtes nového polyfunkčního domu "U Vavřince"

Sestavení projektu s názvem *Polyfunkční dům „U Vavřince“* bylo svěřeno do rukou společnosti, specializující se na vypracovávání projektů k žádostem o dotaci z fondů EU.

8 Proces žádosti o dotaci v rámci Programu rozvoje venkova, podopatření III.2.1.2. Občanské vybavení a služby

Žádostí o dotaci z Programu rozvoje venkova (PRV) se dle Pravidel¹⁶ rozumí standardizovaný formulář vyplněný a předkládaný žadatelem na příslušný RO SZIF k administraci. Žádost se skládá z obecné a specifické části¹⁷, dále zahrnuje projekt zpracovaný dle závazné osnovy a přílohy (povinné, příp. nepovinné). Žádost o dotaci vymezuje plánovaný rozpočet projektu, na jehož základě je stanovena maximální výše dotace.

Podstatné pro každého potenciálního žadatele je být neustále informován o dění v oblasti dotací, které zamýšlí využít. Znamená to sledovat informace o chystaném otevírání výzev. Vypracování projektu je nutné včlenit do období od vyhlášení do uzavření patřičné výzvy. Termíny pro příjem žádostí o dotaci pro jednotlivá opatření/podopatření/záměry PRV jsou vyhlašovány MZe ČR minimálně 4 týdny před oficiálním otevřením výzvy.

Výzva pro druhé kolo příjmu žádostí o dotace z PRV ČR pro období 2007–2013 pro opatření osy I Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a III Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova, tedy pro námi sledované opatření, byla vyhlášena ministrem zemědělství Petrem Gandalovičem dne 8.10.2007. Na druhé kolo příjmu žádostí pro opatření osy I a III byla celkem alokována částka téměř 3,635 mld. Kč z veřejných prostředků. Pro předkládání žádostí byla **výzva otevřena od 5. listopadu do 26. listopadu 2007**. Obec Obědovice tedy měla přibližně půl druhého měsíce na tvorbu projektu. [21]

8.1 Sestavení projektu

Je na pováženou každého žadatele, zda se při sestavování žádosti obrátí na odborníka nebo se kompletace dokumentů ujme sám. Většinou platí, že prvožadatelé a žadatelé mající zájem o realizaci většího projektu využijí služeb odborníků. Vypracování projektu není sice levná záležitost, na druhou stranu se žadatel vyhne problémům plynoucím z nedostatku zkušeností, jejichž řešení by pro něj bylo časově velmi náročné.

¹⁶ Ministerstvo zemědělství Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013. Praha: 2007.

¹⁷ viz. příloha č. 4

Jak již bylo uvedeno, i obec Obědovice zadala zpracování projektu *Polyfunkční dům „U Vavřince“* specializované společnosti.

8.1.1 Předepsaná osnova projektu¹⁸

Obsah projektu spadajícího do podopatření III.2.1.2 záměr a) Občanské vybavení a služby je vázán následující stanovenou osnovou.

1. Název projektu

Stručný a výstižný název projektu, vč. číselného označení a názvu opatření/podopatření, příp. záměru, v rámci kterého je projekt předkládán.

2. Žadatel

Název žadatele; adresu/sídlo žadatele; IČ (je-li přiděleno)/RČ (příp. datum narození) žadatele; základní (nejdůležitější) přehled činností žadatele (dle OR, živnostenských listů, stanov společnosti, atd.), které mají vztah k předmětu projektu.

2.1. Zpracovatel projektu

Pouze v případě, kdy zpracovatelem je jiný subjekt, a to v rozsahu název/jméno zpracovatele a kontaktní údaje.

3. Popis projektu

3.1. Zdůvodnění projektu

a) Podstata problému včetně stručného popisu výchozího stavu:

- na jakou cílovou skupinu je projekt zaměřen (počet obyvatel v obci);
- kdo bude mít hlavní prospěch z projektu;
- jaká je předpokládaná míra využití.

b) Pokud je žadatelem svazek obcí, uvede se zda a jak má projekt význam pro více obcí, jak přispěje realizace projektu k vyřešení příslušného problému.

c) Popis údajů nezbytných pro hodnocení preferenčních kritérií:

- kolik projekt vytvoří pracovních míst;
- zda je projekt realizován jako víceúčelové zařízení pro minimální tři účely (specifikovat jaké);
- jaký a pro kolik obcí má projekt význam;

¹⁸ viz. poznámka pod čarou č. 16

- ☞ jsou-li v projektu využívány OZE;
- ☞ je-li stavba řešená projektem navržena ve standardu nízkoenergetického domu.¹⁹

3.2. Realizace projektu

- a) Konkrétní činnosti, které budou realizovány jako způsobilé výdaje v rámci projektu;
- b) v případě věcného plnění harmonogram a rozsah prací ve fyzických jednotkách;
- c) předpokládaný časový harmonogram realizace projektu;
- d) vymezení místa realizace projektu:
 - ☞ ulice, číslo popisné, číslo orientační;
 - ☞ PSČ, obec, část obce;
 - ☞ obec s rozšířenou působností;
 - ☞ okres (NUTS IV);
 - ☞ kraj (NUTS III);
 - ☞ region (NUTS II).

3.3. Technické řešení projektu

- a) Technické řešení projektu;
- b) byla-li předložena povinná příloha technická dokumentace ke stavebnímu řízení, popíše se projekt ze souhrnné zprávy;
- c) nebyla-li předložena technická dokumentace ke stavebnímu řízení a součástí způsobilých výdajů jsou stavební práce, věcně se popíše řešení stavby.

3.4. Výsledky projektu

Stručné shrnutí výsledků projektu včetně jeho využití v budoucnosti po ukončení realizace projektu.

4. Rozpočet projektu

- a) Celkové výdaje resp. rozpočet projektu.
- b) Celkové způsobilé výdaje projektu (jasné definování způsobilých výdajů v souladu s kódy způsobilých výdajů uvedených v žádosti o dotaci, jejich vyčíslení v Kč, stručné uvedení obsahu jednotlivých kódů):
 - ☞ u staveb – jednotlivé konstrukční části,
 - ☞ u strojů/technologií – stroje s příslušenstvím.
- c) Způsobilé výdaje, ze kterých je stanovena dotace (jasné definování způsobilých výdajů v souladu s kódy způsobilých výdajů uvedených v žádosti o dotaci, jejich vyčíslení v Kč, stručné uvedení obsahu jednotlivých kódů):
 - ☞ u staveb – jednotlivé konstrukční části,

¹⁹ Roční spotřeba tepla max. 70kWh/m².

☞ u strojů/technologií – stroje s příslušenstvím.

V případě využití části objektu, který je předmětem projektu, pro jiné účely než jsou cíle a opatření/podopatření/záměru, je třeba stanovit způsobilé výdaje dle uvedené metodiky v Pravidlech a uvést, které výdaje budou realizovány formou věcného plnění.

d) V případě průběžného financování se rozdělí způsobilé výdaje, ze kterých je stanovena dotace, na první (do 50% způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace) a druhou část projektu v souladu s kódy způsobilých výdajů uvedených v žádosti o dotaci a vyčíslí se jejich výše v Kč; dále se definuje rozpis konkrétních položek výdajů spadajících pod příslušný kód.

e) Nezpůsobilé výdaje projektu jasně definované vyčíslené v Kč.

5. Realizované projekty

Výčet minulých/stávajících/do budoucna plánovaných projektů v rámci jiných dotačních titulů, včetně uvedení, kdo je garantem příslušného dotačního titulu (v posledních 3 letech/ výhled příštího roku).

8.1.2 Projekt *Polyfunkční dům „U Vavřince“*²⁰

Zásadní informace o projektu obsahuje kapitola třetí *Popis projektu* a čtvrtá *Rozpočet projektu*, kterým se podrobněji věnují následující subkapitoly.

8.1.2.1 *Popis projektu*

Zdůvodnění projektu

V centru obce Obědovice se nachází nemovitost č. p. 15, která je z části využita jako sídlo Obecního úřadu. Bohužel, není v technickém stavu, který by odpovídal požadavkům a potřebám obce. V obci Obědovice v současnosti schází zařízení, které by soustředilo aktivity pro volný čas svých obyvatel a vyšlo vstříc potřebám občanů všech věkových kategorií. Na základě konzultací s odborníky se zastupitelstvo rozhodlo pro rekonstrukci objektu a projekt *Polyfunkční dům „U Vavřince“* jednoznačně schválilo.

Cílová skupina: děti a mládež, obyvatelé v produktivním věku, obyvatelé v důchodovém věku.

Prospěch pro: všechny věkové kategorie obce Obědovice, okolní obce, návštěvníky vesnice.

²⁰ Zpracováno volně na základě projektu obce Obědovice *Polyfunkční dům „U Vavřince“*.

Míra využití: v rámci obce je předpoklad pro 90 %.

Realizací záměru dojde ke zvýšení, zlepšení a zastřešení kulturních a sportovních aktivit občanů obce, dojde k prohloubení vzájemné komunikace mezi obyvateli. Zároveň vzroste prestiž obce díky moderně zrekonstruované nemovitosti ve vlastnictví obce. Projekt zajistí občanské vybavení a služby v oblasti veřejné správy, spolkových činností, předškolní a mimoškolní péče o děti.

Po ukončení realizace projektu vznikne:

- *Herna pro děti* – moderně vybavená pro všechny věkové kategorie dětí a mládeže. K zapůjčení budou k dispozici společenské hry, stolní tenis, stavebnice, výtvarné potřeby, vše pro využití volného času nejmladších obyvatel obce. V dětském koutku se budou moci děti předškol. věku pod dozorem zabavit na dobu potřebnou pro rodiče.
- *Obecní knihovna* – účelně a moderně vybavena. Již v současnosti má široký okruh zájemců a příznivců.
- *Čítárna* – navazuje na knihovnu, kde v klidném a útulném prostředí najde každý soukromí pro pročítání, studování, atd.
- *Internet* – v současné době nezbytná součást moderní společnosti. Umožní přístup k informacím běžně méně přístupným, a to hlavně pro občany malých obcí.
- *Společenská místnost* – centrum setkání občanů při příležitosti pořádání besed, přednášek, kulturních vystoupení, významných událostí pro obec Obědovice, při událostech místních spolků, setkávání se spolky ostatních obcí.
- *Kancelářské prostory* – nově zrekonstruované prostory pro práci obecního zastupitelstva.
- *Sociální vybavení* – na vysoké úrovni vyhovující i starším a tělesně postiženým obyvatelům obce.
- *Dětské hřiště* – součástí bude pískoviště, houpačka a prolézačka pro děti předškolního, školního věku a mládež. Hřiště bude vystavěno dle odpovídajících bezpečnostních norem.

Rekonstrukcí a modernizací nemovitosti ve vlastnictví obce²¹ se zlepší vzhled obce, stoupne prestiž Obědovic nejen v očích místních obyvatel, ale i návštěvníků a dalších občanů z okolí.

²¹ viz. příloha č. 3

Údaje relevantní pro hodnocení preferenčních kritérií:

Tabulka 14: Preferenční kritéria

Kriterium centrální		Možný bodový zisk
Počet obyvatel v obci	242	6
Nová pracovní místa	1	6
Multifunkční objekt	ANO	6
Projekt využívá a obnovuje existující stavbu	ANO	12
Míra nezaměstnanosti 5,4% a více	NE	0
Projekt předložen na CD	ANO	1
V daném kole předložena na daný záměr jedna žádost	ANO	6
CELKEM BODŮ		37
Kriterium regionální <i>Region NUTS II. Severovýchod</i>		Možný bodový zisk
Soulad s mikroregionem či MAS	ANO	5
Význam pro jiné obce – až 5 obcí	ANO	5
Projekt je zaměřen na občanskou vybavenost a služby	ANO	13
Projekt je provázán s již přijatým a schváleným projektem zaměřeným na práci s mládeží	NE	0
Projekt je provázán s již přijatým a schváleným projektem zaměřeným na školství (školení, semináře, kurzy)	NE	0
Projekt vytvořil uživatelská místa s přístupem na internet	ANO	3
Projekt řeší venkovní hřiště a sportoviště	ANO	15
Projekt řeší informační a školicí středisko s využitím ICT	NE	0
Projekt je zaměřen na společenské, kulturní, spolkové aktivity	ANO	23
Projekt je zaměřen na církevní aktivity	NE	0
Projekt využívá OZE	NE	0
Stavba řešená projektem je navržena ve stavu nízko energetického domu	NE	0
CELKEM BODŮ - Kriterium centrální		37
CELKEM BODŮ - Kriterium regionální		64
CELKEM BODŮ		101
CELKEM BODŮ		64

Zdroj: Projekt Polyfunkční dům „U Vavřince“

Uvedený počet 101 bodů za oba typy kritérií je maximální možný, které může hodnocený projekt získat. Body jsou udělovány odborným pracovníkem SZIF (viz. dále podkapitola 8.4 Hodnocení projektu).

Realizace projektu

Projekt zahrnuje následující konkrétní práce, které jsou zadány obcí Obědovice a realizovány jako způsobilé výdaje:

- projektová dokumentace (zpracování projektu, podnikatelský záměr, studie proveditelnosti, zadávací řízení);
- technická dokumentace (náklady na stavební řízení).

Předpokládaný harmonogram realizace výsledného projektu:

Tabulka 15: Časový harmonogram realizace projektu

Časový harmonogram / Fáze projektu	10 / 2007	11 / 2007	12 / 2007	01 / 2008	02 / 2008	03 / 2008	04 / 2008	05 / 2008	06 / 2008	07 / 2008	08 / 2008	09 / 2008	10 / 2008	11 / 2008	12 / 2008	01 / 2009	02 / 2009	03 / 2009	04 / 2009
Příprava projekt. dokumentace	1.																		
Podání žádosti o dotaci		2.																	
Výběrové řízení na dodavatele				3.	3.														
Realizace projektu						4.	4.	4.	4.	4.	4.	4.	4.	4.	4.				
Předání díla / záměru																5.			
Závěrečné vyhodnocení																6.			
Žádost o proplacení dotace																7.			
Monitorování																8.			

Zdroj: Projekt Polyfunkční dům „U Vavřince“. Převzato.

Komentář k fázím harmonogramu:

1. *Příprava projektu*: jedná se o přípravu projektu, žádosti o dotaci, kompletace žádosti společně s přílohami.
2. *Podání žádosti o dotaci*: podání na SZIF v Hradci Králové v období od 05.11.2007 do 26.11.2007.
3. *Výběrové řízení na dodavatele*: bude vyhlášeno na Centrální adrese.²²
4. *Realizace projektu*: výběr dodavatele, podpis smlouvy s dodavatelem a následná vlastní realizace.
5. *Předání díla*: na základě předávacího protokolu.
6. *Závěrečné vyhodnocení*: vyhodnocení celého záměru včetně plnění harmonogramů.
7. *Žádost o proplacení dotace*: žádost o proplacení schválené dotace včetně příloh pro proplacení (tj.: úhrada faktur, předložení výběrového řízení, publicita projektu atd.)
8. *Monitorování*: po ukončení projektu po dobu 5 let.

²² Oficiální informační systém o veřejných zakázkách, veřejných dražbách a ostatních nabídkách. Více na www.centralniadresa.cz.

Výsledky projektu

Projekt řeší možnost doplnění funkční náplně, odstranění estetické a provozní závady stávajícího objektu.

- *Očekávané dopady na obec:* Zlepšení života v obci, zajištění internetového přístupu a tím zlepšení přístupu k informacím, seskupení společenských a sportovních aktivit na jedno místo v obci, zlepšení vzhledu obce.
- *Očekávané dopady na obyvatelstvo:* Sjednocení lidí, seskupení zájmových skupin do centra obce, přístup k informacím, zajištění volnočasových aktivit.
- *Očekávané dopady pro další obce:* Polyfunkční dům využije celý mikroregion „Urbanická brázda“.

8.1.2.2 Rozpočet projektu

Jak je patrné z následující tabulky, celková finanční potřeba na realizaci rekonstrukce Polyfunkčního domu „U Vavřince“ v obci Obědovice, je 15 mil. Kč. Část z tohoto objemu finančních prostředků však tvoří záměru nezpůsobilé výdaje, na které se požadovaná dotace nevztahuje. Jedná se o předinvestiční náklady, na které je již podána žádost o dotace z PRV Královéhradeckého kraje. Jedná se o podporu přípravy projektů a zpracování žádosti o podporu.

Tabulka 16: Rozpočet projektu Polyfunkční dům "U Vavřince"

Položka rozpočtu	Kód :	Cena	
		Nezpůsobilé výdaje	Způsobilé výdaje
Stavební část stavby	002	-----	13.161.400,-
Inženýrská činnost jako součást stavby	012	-----	1.375.640,-
Venkovní hřiště	008	-----	119.000,-
Stavební výdaje na zpevnění ploch a pokládku zpevněných povrchů	013	-----	119.000,-
Výdaje na parkovou úpravu a terénní úpravy objektů a jejich okolí	014	-----	47.600,-
Projektová dokumentace ²³	019	119.000,-	-----
Technická dokumentace ²⁴	020	454.000,-	-----
Celkem		573.000,-	14.822.640,-
Celkem (přijatelné+nepřijatelné položky)		15.395.640,-	

Zdroj: Projekt Polyfunkční dům „U Vavřince“. Vlastní zpracování.

Výše dotace závisí na skutečnosti, zda projekt zakládá či nezakládá veřejnou podporu. Pravidla veřejné podpory se vytvořila proto, aby se regulovaly státy poskytované prostředky, které mohou

²³ max. 20.000,-Kč dle max. způsobilých výdajů dle specifických podmínek

²⁴ max. 80.000,-Kč dle max. způsobilých výdajů dle specifických podmínek

ovlivnit podnikatelské prostředí či trh. Určení veřejné podpory neovlivňuje právní forma příjemce, rozhodná je pouze podporovaná činnost. [18]

Projekt *Polyfunkční dům „U Vavřince“* bude realizován ve veřejném zájmu, nebude narušovat hospodářskou soutěž na vnitřním trhu, nebude zvýhodňovat některé podniky nebo odvětví výroby a nebude mít dopad na obchod mezi členskými zeměmi EU. Tímto projekt splňuje definici projektu nezakládajícího veřejnou podporu.

Pro projekty nezakládající veřejnou podporu spadající do záměru III.2.1.2. záměr a) *Občanská vybavenost a služby* platí minimální hranice způsobilých výdajů 50 000 Kč a maximální 15 mil. Kč (je-li žadatelem svazek obcí limit je 20 mil. Kč). Příspěvek EU činí 75 % zbytek jde z veřejných zdrojů. [18]

Propočet výše dotace

Celkové výdaje.....	15.395.640,-Kč
(-) Nezpůsobilé výdaj.....	573.000,-Kč
<hr/>	
(=) Způsobilé výdaje.....	14.822.640,-Kč
Požadovaná dotace 90%.....	13.340.376,-Kč
<hr/>	
75% z evropských zdrojů.....	10.005.282,-Kč
25% z národních zdrojů.....	3.335.094,-Kč

Dle uvedeného propočtu činí požadovaná dotace projektu Obědovic 13,3 mil. Kč, z toho 10 mil. tvoří zdroje EU.

Daný záměr bude financován z vlastních zdrojů obce (předpoklad 1 mil. Kč) a střednědobým bankovním úvěrem ve výši cca 14 mil. Kč. Dotace bude použita na úhradu úvěru a z části na další rozvoj obce dle plánovaných aktivit a záměrů obce.

8.2 Komplementace dokumentů

Aby byla žádost o finanční podporu z Programu rozvoje venkova kompletní, je třeba k ní přiložit další dokumenty. Jedná se o povinné a nepovinné přílohy.²⁵ Jak naznačuje označení příloh, chybí-li některý z povinných dokumentů, neproběhne registrace Žádosti.

²⁵ viz. poznámka pod čarou č. 16

8.2.1 Povinné přílohy předkládané při podání žádosti o dotaci

Dle Pravidel se spolu s žádostí o dotaci předkládají následující dokumenty:

- 1) Projekt dle povinné osnovy.
- 2) Čestné prohlášení dle závazného vzoru.
- 3) Kopie katastrální mapy potvrzená příslušným katastrálním úřadem s vyznačením lokalizace předmětu projektu v souladu s výpisem z katastru nemovitostí.
- 4) Pravomocné (pokud při vyhlášení kola příjmu žádostí není ministrem zemědělství stanoveno jinak) a platné stavební povolení nebo ohlášení stavby nebo jiné opatření stavebního úřadu nahrazující stavební povolení. V případě, že není třeba výše uvedených rozhodnutí či opatření, pak čestné prohlášení žadatele, že pro daný projekt není dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, zapotřebí stavebního povolení ani ohlášení stavby ani jiného opatření stavebního úřadu.
- 5) V případě nákupu stavby a/nebo pozemku, který bude způsobit výdajem, znalecký posudek, ne starší než 12 měsíců k datu podání žádosti o dotaci, zároveň však ne starší než 1.1.2007.
- 6) Technická dokumentace předkládaná ke stavebnímu řízení v případě stavebního řízení k předmětu projektu.
- 7) Půdorys stavby – pokud není přílohou technická dokumentace předkládaná ke stavebnímu řízení.
- 8) Seznam příloh s uvedením počtu stran jednotlivých příloh.

Následující dokumenty nejsou sice povinné, nicméně mají jistý vliv na celý proces. Žadatel v nepovinných přílohách dokládá určité podružné příznivé efekty realizace projektu (pokud nastanou), za které je žádost bodově zvýhodněna.

8.2.2 Nepovinné přílohy k žádosti o dotaci

Při předkládání nepovinných příloh se žadatel o dotaci řídí následujícím:

- 1) Pokud žadatel požaduje bodové zvýhodnění za předložení projektu v elektronické podobě, předloží projekt na datovém nosiči CD (ve formátu *.doc, *.pdf)²⁶.

²⁶ Platí pro druhé kolo příjmu žádostí. Počínaje třetím kolem se požadavek projektu na datovém nosiči přesouvá do skupiny povinných příloh.

- 2) Pokud žadatel požaduje bodové zvýhodnění za využívání a obnovu existující stavby – katastr nemovitostí ověřená kopie stejnopisu geometrického plánu ne starší než 3 měsíce k datu podání žádosti o dotaci, ze kterého je patrná výměra stavby.
- 3) Pokud žadatel požaduje bodové zvýhodnění za využitelnost informačního centra pro místní školské zařízení, předloží příslušnou písemnou dohodu potvrzenou místním školským zařízením.
- 4) Pokud žadatel požaduje bodové zvýhodnění za soulad projektu se strategií mikroregionu, programem rozvoje obce, územní strategií MAS, předloží příslušný výtah z uvedeného dokumentu/ů potvrzený příslušnou oprávněnou osobou.
- 5) Pokud žadatel požaduje bodové zvýhodnění za provázání projektu s projektem/projekty zaměřenými na práci s mládeží, se znevýhodněnými skupinami obyvatelstva či dalšími sociálními aktivitami, doloží tuto skutečnost dokladem o tom, že navazující projekt/projekty je již přijat a schválen.
- 6) Pokud žadatel požaduje bodové zvýhodnění za provázání projektu s projektem/projekty zaměřenými na vzdělávání veřejnosti, celoživotního vzdělávání, školství nebo zdravotnictví (školení, semináře, kursy), doloží tuto skutečnost dokladem o tom, že navazující projekt/projekty je již přijat a schválen.
- 7) Pokud žadatel požaduje body za řešení stavby ve standardu nízkoenergetického domu, předloží energetický audit dle vyhlášky č. 213/2001 Sb.
- 8) Pokud žadatel požaduje bodové zvýhodnění za vytvoření uživatelských míst s veřejným přístupem k internetu, předloží provozní řád s minimální možností přístupu pro veřejnost 3 dny v týdnu po dobu nejméně 4 hodin každý den.

8.2.3 Přílohy projektu *Polyfunkční dům „U Vavřince“*²⁷

Realizací projektu vznikne v obci prostor určený dětem a mládeži, veřejně přístupný internet. Polyfunkční dům bude též sloužit k setkání zástupců mikroregionu Urbanická brázda. To vše jsou skutečnosti, které zvýší bodové ohodnocení žádosti. Zachyceny jsou v příložených nepovinných přílohách. Souhrn je uveden v následující tabulce.

²⁷ viz. poznámka pod čarou č. 19

Tabulka 17: Povinné a nepovinné přílohy projektu Polyfunkční dům "U Vavřince"

	povinné přílohy	počet stran
1	Projekt - dle stanovené osnovy ²⁸	23
2	Čestné prohlášení	1
3	Katastrální mapa	1
4	Stavební povolení	4
5	Technická dokumentace ke stavebnímu řízení	222
6	Seznam příloh	1
	nepovinné přílohy	počet stran
7	Projekt v elektronické podobě na CD nosiči	1
8	Soulad se strategií MAS či mikroregionu	10
9	Doklad o provázání projektu s projektem zaměřeným na práci s mládeží	1
10	Veřejný přístup k internetu - provozní řád	1

Zdroj: Projekt Polyfunkční dům „U Vavřince“. Vlastní zpracování.

8.3 Podání žádosti a administrativní část procesu

Po vyplnění žádosti pro dané opatření, vypracování projektu, všech povinných příloh a relevantních nepovinných příloh nastává administrativní část procesu. Žadatel se dostaví osobně v době po otevření odpovídající výzvy se všemi potřebnými dokumenty na příslušný RO SZIF k registraci své žádosti.

8.3.1 Obecné pokyny²⁹

Žádost o dotaci žadatel předkládá a podepisuje před pracovníkem RO SZIF nebo prostřednictvím pověřeného zástupce. Pokud nebyla žádost podepsána před pracovníkem RO SZIF osobně, musí být podpis úředně ověřen. Čestné prohlášení musí být podepsáno pouze žadatelem osobně, tj. není možné nechat čestné prohlášení podepsat pověřenou osobou. Je ale možné, aby pověřená osoba přinesla k zaregistrování čestné prohlášení podepsané oprávněnou osobou s notářsky ověřeným podpisem.

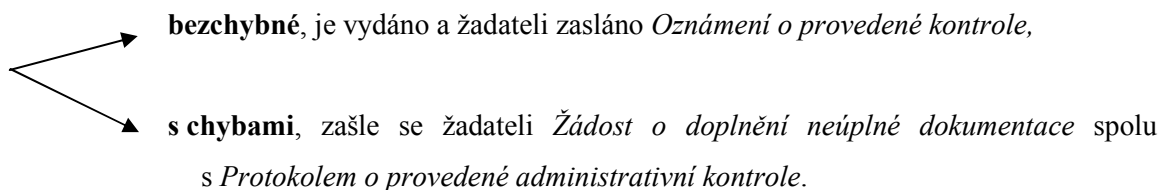
Před zaregistrováním samotné žádosti o dotaci provede pracovník RO SZIF **předběžnou administrativní kontrolu** (úplnost dokumentace). Neúplná žádost nebude zaregistrována a žadatel bude o této skutečnosti a jejích důvodech informován. Shledá-li pracovník RO SZIF žádost o dotaci vyhovující, vydá žadateli *Potvrzení o zaregistrování žádosti o dotaci z PRV*, včetně

²⁸ viz. příloha č. 1

²⁹ viz. poznámka pod čarou č.16

seznamu převzaté dokumentace. Od tohoto okamžiku může žadatel o podporu z PRV zahájit realizaci projektu, na rozdíl od projektu a technické dokumentace, které mohou být zpracovány ještě před registrací žádosti.

Po zaregistrování žádosti má SZIF lhůtu 42 kalendářních dní od zaregistrování žádosti na **úplnou administrativní kontrolu** samotné žádosti o dotaci, projektu a všech doložených příloh. Jsou-li dokumenty:

Nedojde-li k odstranění závad žádosti o dotaci do 21 kalendářních dnů ode dne následujícího po dni odeslání výzvy žadateli, považuje se žádost automaticky za chybnou a bude ukončena administrace. Opravy závad žádosti o dotaci musí být příslušnému RO SZIF doručeny ve stanovené lhůtě. Žadatel má pouze jednu možnost opravy. Jakékoli dodatečné úpravy obsahu samotné žádosti o dotaci, projektu a příloh, jakož i dokládání příloh nových není bez souhlasu SZIF přípustné. [14]

8.3.2 Administrativní proces Žádosti o dotaci z PRV obce Obědovice³⁰

Výzva na podopatření III.2.1.2. záměr a) *Občanské vybavení služby* byla otevřena v době mezi 5. a 26. listopadem 2007. Dne 19.11.2007 se starosta obce Obědovice pan Zdeněk Pavlíček dostavil na RO SZIF Hradec Králové k registraci žádosti o dotaci. Jelikož na první pohled žádost splňovala požadavky způsobilosti, došlo k registraci žádosti pod registračním číslem 07/002/3212a/452/000306 a bylo vystaveno *Potvrzení o zaregistrování Žádosti o dotaci z PRV*³¹.

8.3.2.1 Úplná administrativní kontrola

Nyní měl mít SZIF 42 kalendářních dnů na úplnou administrativní kontrolu. Jelikož do této kontrolní lhůty v případě 2. kola příjmu žádostí spadalo období vánočních svátků, povolil ministr zemědělství prodloužení lhůty pro administrativní kontrolu na **49 dní**.³²

³⁰ Informace získané během konzultací na SZIF.

³¹ viz. příloha č. 5

³² Tisková zpráva Ministerstva zemědělství ČR. Praha: 8.10.2007.

6.leden 2008 byl nejzazším termínem pro vyjádření RO SZIF k administrativní stránce žádosti Obědovic. Stanovenou lhůtu využil v maximální možné míře. Oznámení o výsledku detailní administrativní kontroly (vydané 4.1.2008) bylo z Hradce Králové odesláno dne 7.1.2008. V obědovické žádosti o dotaci a souvisejících dokumentech byly odborným referentem SZIF pro příjem žádostí nalezeny nedostatky. Poštovní zásilka obdržená obcí Obědovice obsahovala *Žádost o doplnění neúplné dokumentace*³³ a *Protokol o provedené administrativní kontrole*³⁴, kde byl zároveň uveden výčet všech zjištěných nesrovnalostí.

Existence formálních nedostatků v dokumentech předkládaných se žádostí o dotaci není nic výjimečného. Ze zkušeností RO SZIF Hradec Králové vyplynulo, že jen ojediněle jsou všechny podklady formálně správné.

Přesto, že se na první pohled může zdát seznam nalezených nedostatků obsáhlý a leckterého žadatele vyděsí “co vše je špatně” (jak se mi přiznal i starosta obce Obědovice), většinou se jedná o pouhé doplnění určitých obecně známých údajů. V případě Obědovic oprava uvedených nesrovnalostí trvala cca 2 hodiny.

8.3.2.2 Oprava žádosti

Jak již bylo zmíněno, od druhého dne po odeslání výzvy na opravu žádosti běží žadateli jednadvacetidenní lhůta na opravení zjištěných závad v žádosti a dalších dokumentech. V našem případě posledním dnem pro doplnění žádosti byl 29. leden 2008.

Doručení opravených či doplněných údajů na datovém nosiči nebo v písemné podobě je možno provést dvěma způsoby:

- osobně,
- poštou.

Druhý z uvedených způsobů není většinou využíván. Důvod je jednoduchý. Kdyby se i nadále v dokumentech vyskytovaly chyby, bere se osobní setkání žadatele s pracovníkem RO SZIF jako konzultace a žadatel si tím nevyčerpá možnost jediné opravy. Kdyby však zaslal opravené (ale stále

³³ viz. příloha č. 6

³⁴ viz. příloha č. 7

nevyhovující) dokumenty poštou, jeho žádost nemá další šanci na opravu a je automaticky vyřazena z procesu administrace.

Ať již žadatel zvolí ten či onen způsob, následující kroky jsou shodné. Pracovník RO SZIF doplní se žadatelem nově dodané informace do původně předložené žádosti o dotaci či ostatních dokumentů. Takto zvolený způsob vylučuje možnost žadatele pozměnit skutečnosti, které nejsou předmětem opravy. Pracovník RO SZIF nemusí několikastránkovou žádost a s ní jdoucí dokumenty znovu pročit a kontrolovat, čímž značně ušetří čas. [14]

Konečná podoba žádosti o dotaci a jejích povinných a nepovinných příloh se vloží do centrálního systému SZIF. Zároveň je vystaveno *Oznámení o provedené administrativní kontrole*³⁵, které žadateli dokládá skutečnost, že v předložené dokumentaci nebyly zjištěny žádné závady. Ovšem nelze jej považovat za příslib dotace.

8.4 Hodnocení projektu a možné výsledky žádostí o dotaci

Po opravení všech zjištěných nedostatků v žádosti o dotaci či jejích přílohách přichází hodnotící fáze procesu.

8.4.1 Obecná pravidla a bodovací systém³⁶

Posouzení projektu z hlediska přijatelnosti představuje hodnocení a kontrolu přijatelnosti projektu a žadatele s ohledem na základní podmínky programu, finanční a legislativní předpoklady, principy politiky EU, apod. Posouzením projektů je pověřen SZIF a hodnotí dle stanovených kritérií přijatelnosti.

Dále jsou uvedené povinnosti (kritéria přijatelnosti) pro opatření III.2.1.2.

- 1) Projekt musí být realizován na území České republiky v obci do 500 obyvatel. Pro svazek obcí platí, že může zahrnovat i obce s více než 500 obyvateli, ale projekt musí být realizován v obci nebo obcích do 500 obyvatel. Údaj je vztažen k 1.1.2007.
- 2) Projekt je v souladu s příslušnou právní úpravou České republiky a Evropské unie.

³⁵ viz. příloha č. 8

³⁶ viz. poznámka pod čarou č. 16

- 3) Žadatel musí splňovat definici příjemce pomoci stanovenou pro příslušné podopatření/záměr.
- 4) Projekt musí splňovat účel a rozsah opatření/podopatření/záměru.
- 5) Projekt, na který je požadováno 90 % dotace (je podán jako projekt nezakládající veřejnou podporu) musí být realizován ve veřejném zájmu a nezvýhodňovat ekonomicky jeho vlastníka ani jeho provozovatele, nesmí narušit soutěž na vnitřním trhu EU zvýhodněním určitých podniků nebo odvětví výroby a nemá dopad na obchod mezi členskými státy EU.

Žádosti o dotaci, které byly z hlediska přijatelnosti hodnoceny kladně, přejdou do bodovacího systému. Pověřeni odborníci RO SZIF posuzují projekty dle předem stanovených bodovacích (preferenčních) kritérií Programu rozvoje venkova. Preferenční kritéria jsou závazná a jakékoli nesplnění podmínek preferenčních kritérií nebo předložení nepravdivých či neúplných údajů pro hodnocení preferenčních kritérií se posuzuje jako nedodržení podmínek dotace.

Tabulka 18: Centrální kritéria PRV

Pořadí	Kritérium centrální	Možný bodový zisk
1.	Počet obyvatel v obci - obec, kde je projekt realizován, má do 250 obyvatel	6
2.1.	Tvorba nových pracovních míst - 3 a více pracovních míst	18
2.2.	Tvorba nových pracovních míst - 2 pracovní místa	12
2.3.	Tvorba nových pracovních míst - 1 pracovní místo	6
3.	Multifunkční objekt - projekt je realizován jako víceúčelové zařízení pro minimálně 3 účely	6
4.	Projekt využívá/obnovuje existující stavbu/stavby	12
5.	Informační centrum bude využitelné pro místní školské zařízení	6
6.	Projekt je realizován jako zázemí pro tradiční nebo tradici zakládající akci/akce	12
7.1.	Míra nezaměstnanosti v obci s rozšířenou působností, ve které je projekt realizován, je 6,1 - 8 %	1
7.2.	Míra nezaměstnanosti v obci s rozšířenou působností, ve které je projekt realizován, je 8,1 - 11 %	4
7.3.	Míra nezaměstnanosti v obci s rozšířenou působností, kde je projekt realizován, je 11 a více %	6
8.	Projekt byl předložen v elektronické podobě na datovém nosiči CD	1
9.	Žadatel předložil v daném kole na daný projektový záměr pouze jednu žádost	6

Zdroj: Ministerstvo zemědělství ČR *Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013*. Vlastní zpracování.

Tabulka 19: Regionální kritéria PRV

Pořadí	Kritérium regionální	Region NUTS II						
		SČ	SZ	SV	JZ	JV	MS	SM
1.	Soulad se strategií mikroregionu, programem rozvoje obce, územní strategií MAS	5	5	5	5	0	0	0
2.	Význam pro 1 - 2 obce	2	10	2	2	2	10	0
	Význam pro 3 - 4 obce	5	10	3	3	4	10	0
	Význam pro 5 a více obcí	10	10	5	5	10	10	0
3.	Projekt je zaměřen na občanskou vybavenost a služby	35	10	13	5	40	30	25
4.	Projekt je provázán s již přijatým a schváleným projektem/projekty zaměřenými na práci s mládeží/ se znevýhodněnými skupinami obyvatelstva či dalšími sociálními aktivitami	0	10	9	10	0	20	15
5.	Projekt je provázán s již přijatým a schváleným projektem/projekty vzdělávání veřejnosti, celoživotního vzdělávání, školství nebo zdravotnictví (školení, semináře, kurzy)	20	10	7	8	10	20	10
6.	Projekt vytvoří uživatelská místa s veřejným přístupem k internetu	0	5	3	7	0	0	0
7.	Projekt řeší venkovní hřiště a sportoviště	30	10	15	10	0	10	20
8.	Projekt řeší informační školicí středisko s využitím ICT	0	5	3	10	0	0	10
9.	Projekt je zaměřen na společenské, kulturní, spolkové aktivity	0	10	23	5	30	0	5
10.	Projekt je zaměřen na církevní aktivity	0	5	5	5	0	0	5
11.	Projekt využívá OZE	0	10	7	15	0	10	10
12.	Stavba řešená projektem je navržena ve standardu nízkoenergetického domu	0	10	5	15	10	0	0

Zdroj: Ministerstvo zemědělství ČR *Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013*. Vlastní zpracování.

Kromě zmíněných kritérií přijatelnosti, existují další podmínky udělení dotace uvedených v Pravidlech:

- 1) Lhůta vázanosti projektu na účel je 5 let od data podpisu Dohody.
- 2) Příjemce dotace zajistí vykazování výdajů potřebných pro monitoring projektu po jeho realizaci po dobu vázanosti projektu na účel.
- 3) Žadatel nečerpá finanční prostředky na stejný předmět, pro který je požadována dotace z PRV, z rozpočtových kapitol státního rozpočtu, státních fondů nebo jiných fondů EU.
- 4) Je-li předmětem preferenčních kritérií tvorba nových pracovních míst, pak období, ve kterém je žadatel povinen dodržovat závazek počtu nově vytvořených pracovních míst, začíná běžet za 6 měsíců od data převedení dotace příjemci a běží po dobu lhůty vázanosti projektu na účel.

- 5) Pro obce a svazky obcí existuje možnost průběžného financování; tím se rozumí rozdělení realizace projektu na 2 části s tím, že lze poskytnout 1 průběžnou platbu do výše 50% plánovaných způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace, a to za předpokladu, že žadatel naplánuje 2 části projektu již při předložení žádosti o dotaci; dodatečné členění projektu na části není možné. Na průběžnou platbu ztrácí nárok obec/svazek obcí, které je během administrace žádosti/projektu ještě před proplacením průběžné platby udělena jakákoliv sankce.
- 6) V případě investice do staveb žadatel může pronajmout tyto stavby jinému subjektu jen v případě aktivit ve veřejném zájmu a pronajímatel je povinen vybrat nájemce (provozovatele) v rámci transparentního výběrového řízení; smlouvu o pronájmu předloží žadatel při kontrole na místě.
- 7) V případě využití části objektu, který je předmětem projektu, pro jiné účely než jsou cíle a účel opatření/podopatření/záměru, je nutné toto uvést v kapitole 4 osnovy projektu. Náklady na stavební práce, technologie či materiál, které slouží jiným potřebám než účelu a cílům opatření/podopatření/záměru, nejsou způsobilé ke spolufinancování. Při stanovení způsobilých výdajů, kdy jsou společně realizovány náklady na stavební práce, technologie či materiál, které slouží jak pro účely projektu, tak i pro jiné využití objektu, je třeba do způsobilých výdajů projektu započítat pouze poměrnou část nákladů projektu. Tato poměrná část nákladů se vypočte následujícím způsobem:

$$\frac{v}{v+x} y = z, \text{ kde :} \quad (1)$$

- v je užitná plocha objektu, která slouží k realizaci cíle a účelu projektu
 x je užitná plocha objektu, která slouží k jiným účelům (nezpůsobilé výdaje)
 y jsou celkové náklady na stavbu objektu (stavební práce, technologie, materiál) vyjma nákladů, které nejsou způsobilé dle kapitoly 6 Specifických podmínek
 z jsou způsobilé výdaje

musí platit; $(1) > 0,5$; (2)

- 8) Žadatel/příjemce dotace má prokazatelně uspořádány vlastnické/nájemní vztahy k nemovitostem, které souvisejí s realizací projektu. Tuto skutečnost prokazuje žadatel/příjemce dotace v případě kontroly na místě dokladem o vlastnictví nemovitostí, kterých se projekt týká. V případě realizace projektu v pronajatém objektu nebo na pronajatém pozemku navíc ještě předloží nájemní smlouvou na dobu nejméně pět let od podpisu Dohody,

nebo s výpovědní lhůtou nejméně pět let. V případě spoluvlastnictví nemovitosti je vyžadován písemný souhlas spoluvlastníků nemovitostí vztahujících se k projektu.

- 9) Pokud žadatel požaduje bodové zvýhodnění u projektů realizovaných jako zázemí pro tradiční nebo tradici zakládající akci/akce v rámci společenských, kulturních, spolkových a církevních aktivit, předloží po dobu vázanosti na účel vždy ve lhůtě 30 dnů před uskutečněním akce doklad o konání a náplni akce. O konání akce pořídí příjemce dotace písemnou zprávou o průběhu akce včetně fotodokumentace, kterou předloží při kontrole na místě. Náhradní termín konání akce zrušené z nepředvídatelných příčin, oznámí příjemce dotace neprodleně příslušnému RO SZIF.
- 10) V případě, že příjemce dotace v projektu za účelem bodového zisku deklaroval vytvoření nových pracovních míst, postupuje dle Pravidel.

Po obodování jsou projekty seřazeny sestupně dle získaných bodů. V případě rovnosti bodů rozhoduje časové hledisko, tzn. dříve podané žádosti mají přednost. Podle disponibilních finančních zdrojů pro dané opatření/podopatření/záměr jsou žádosti o dotaci Centrálním odborem Státního zemědělského intervenčního fondu (CO SZIF) doporučeny/nedoporučeny (schváleny/neschváleny) ke spolufinancování. V případě, že SZIF dojde k závěru, že podmínky pro poskytnutí dotace nejsou splněny, sdělí to písemně žadateli spolu s důvody ukončení administrace. Konečné rozhodnutí o schválení či neschválení žádosti o dotaci má Ministerstvo zemědělství.

Na uvedený proces, tedy od posouzení projektu z hlediska přijatelnosti, obodování, schválení a vyrozumění žadatelů má RO SZIF, CO SZIF a MZe tříměsíční lhůtu (viz obrázek č. 4).

Udělené body se žadateli sdělí pouze v případě, že o to sám požádá. Z logiky věci i ze zkušeností RO SZIF Hradec Králové plyne, že písemnou žádost o sdělení počtu dosažených bodů podávají většinou žadatelé, jejichž žádosti nebyly schváleny.

8.4.2 Hodnocení projektu *Polyfunkční dům „U Vavřince“*

Obec Obědovice, kde bude projekt realizován, měla k 1.1.2007 celkem 242 obyvatel, splňuje definici příjemce pomoci stanovenou pro příslušné podopatření/záměr, čestným prohlášením bylo doloženo, že projekt je v souladu s příslušnou právní úpravou ČR a EU. Projekt splňuje účel

a rozsah opatření/podopatření/záměr a nezakládá veřejnou podporu. Tyto skutečnosti avizují, že projekt *Polyfunkční dům „U Vavřince“* splňuje všechna kritéria přijatelnosti.

Z možného počtu 101 bodů (viz. tabulka č. 7) lze skutečný stav pouze odhadovat, neboť starosta obce Obědovice o tuto informaci písemně nezažádal. Nicméně vzhledem k výsledku žádosti lze předpokládat, že získaný počet bodů z maximálně možných nebyl nevýznamný.

8.4.3 Výsledek žádosti obce Obědovice

9. duben 2008 se stal pro obci Obědovice významným dnem, neboť se přiblížila dotaci o další krok. Starosta byl srozuměn s kladným výsledkem žádosti o dotaci na rekonstrukci Polyfunkčního domu „U Vavřince“ formou *Zvacího dopisu k odpisu Dohody o poskytnutí dotace z Programu rozvoje venkova ČR*³⁷. V oznámení stálo, že žádost vyhověla stanoveným náležitostem pro PRV a dne 19.3.2008 byla schválena ke spolufinancování. Spolu se zvacím dopisem byl k pročení zaslán *návrh Dohody o poskytnutí dotace z PRV ČR*³⁸. Zastupitelstvo obce Obědovice předložený návrh Dohody schválilo v původním znění.

Nejčerstvější událostí dotačního procesu obce Obědovice a zároveň poslední, která je zachycena v diplomové práci je podepsání *Dohody o poskytnutí dotace v rámci PRV*, ke kterému došlo 17.4.2008. Při podpisu předložil starosta obce Obědovice následující povinné přílohy:

- Osvědčení právního statutu, které je v souladu s definicí příjemce dotace a není starší než 3 měsíce k datu podání Žádosti o dotaci.
- Doklad o vedení bankovního účtu ve vlastnictví obce, na který bude převedena dotace.
- Potvrzení finančního úřadu, že příjemce dotace má vypořádané splatné závazky vůči finančnímu úřadu, ne starší než datum zaregistrování Žádosti o dotaci.

Z Dohody o poskytnutí dotace z PRV jasně vyplývají konkrétní podmínky, které je povinen žadatel dodržovat jak během realizace projektu, tak po ní. V Dohodě jsou celkem ve 13 kapitolách shrnuty informace o Žádosti, výši podpory, způsobilých výdajích, termínech, platebních podmínkách poskytnutí dotace. Dále jsou uvedeny obecné a specifické povinnosti příjemce, způsoby kontroly,

³⁷ viz. příloha č. 9

³⁸ viz. příloha č. 10

způsoby provádění změn, možnosti upravení Dohody dodatky a sankce za nedodržení podmínek pro poskytnutí dotace.

Z podepsané Dohody pro obec Obědovice plyne např., že:

- poskytovatel dotace se zavazuje přiznat a poskytnout obci podporu formou dotace ve výši max. 13 340 376,- Kč s tím, že konečná výše dotace se určí na základě skutečně vynaložených, odůvodněných a řádně prokázaných způsobilých výdajů;
- se zavázala dodržet dohodnutý termín předložení žádosti o proplacení výdajů 31.1.2009³⁹;
- závazek SZIF poskytnout dotaci obci a pohledávka obce vůči SZIF vznikne okamžikem schválení úplné a řádné žádosti o proplacení poskytovatelem dotace SZIF;
- obec je povinna uchovávat veškeré doklady týkající se poskytnuté dotace nejméně 10 let od předložení žádosti o proplacení;
- obec Obědovice souhlasí s využíváním údajů v informačních systémech pro účely administrace prostředků z rozpočtu EU a prostředků z národních zdrojů, dále souhlasí se zveřejněním údajů podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů a to v rozsahu: název subjektu, místo realizace žádosti (NUTS 3), název žádosti (včetně uvedení opatření, podopatření, záměru), schválená výše dotace;
- lhůta vázanosti žádosti na účel je 5 let od data podpisu Dohody;
- obec zajistí vykazování údajů potřebných pro monitoring projektu po jeho realizaci po dobu vázanosti projektu na účel. Potřené doklady za účetně uzavřený rok musí být doloženy nejpozději do 31. července;
- obec je povinna umožnit vstup osobám, které jsou pověřeny kontrolou SZIF, Mze, EK, Certifikačním orgánem, Kompetentním orgánem, Evropským účetním dvorem a jimi určenými zmocněnci k ověřování plnění podmínek této Dohody a Pravidel dále ji poskytnout veškerou dokumentaci vztahující se k žádosti;
- pokud je na základě kontroly zjištěn rozdíl mezi částkou uvedenou v žádosti o proplacení a částkou, která má být příjemci vyplacena po přezkoumání způsobilosti žádosti:

- do 3 % (včetně) je příjemci vyplacena částka odpovídající způsobilým výdajům po přezkoumání;

³⁹ Vzhledem k nepatrnému zpoždění začátku samotné realizace projektu, zažádá nejspíš obec Obědovice o prodloužení termínu pro předložení žádosti o proplacení.

- o více než 3 %, je příjemci vyplacena zjištěná částka po přezkoumání snížena ještě o rozdíl mezi částkou požadovanou a zjištěnou částkou po přezkoumání způsobilosti výdajů;

- ☞ pokud obec Obědovice nebude moci dokončit nebo udržet projekt po stanovenou dobu z vážných důvodů, jejichž existenci věrohodně prokáže, je povinna písemnou formou neprodleně informovat příslušný RO SZIF a odstoupit od žádosti. V takovém případě by byla obec povinna poskytnutou dotaci vrátit.

8.4.4 Harmonogram projektových opatření PRV

Zpřehlednění jednotlivých částí uvedeného procesu uvádí následující harmonogram.

Obrázek 6: Harmonogram PRV

H a r m o n o g r a m a d m i n i s t r a c e p r o j e k t o v ý c h o p a t ě n í P R V																																					
admín. krok	týden:	říjen - prosinec 2007													leden - květen 2008													odpovědné místo									
		41.	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.		15.	16.	17.	18.	19.				
vyhlášení výzvy																																					
příjem žádostí - výzva																																					
administrativní kontrola																																					
doplnění neúplné dokumentace žadatelem																																					
přijatečnost																																					
bodování																																					
vyhotovení seznamu doporučených/nedoporučených projektů																																					
schválení																																					
vyhotovení zaručených dopisů																																					
vyhotovení zvacích dopisů																																					
podpis Dohody ze strany žadatele																																					
Zdroj: konkurence na SZIF, vlastní zpracování																																					

8.5 Kroky do budoucna⁴⁰

Dotace je Obědovicím sice již přislíbena, nicméně nejnáročnější část celého procesu má obec teprve před sebou. Realizace projektu, která je dle časového harmonogramu naplánována do konce roku 2008, bude doprovázena mnoha podružnými procesy, které jsou z důvodu nutnosti zajištění transparentního využití dotace značně složité a mnohdy časově náročné.

Uvedené postupy v následujících kapitolách teoreticky nezabírají obecné postupy procesu získání dotace, jsou vždy konkrétně vztaheny na případ *Polyfunkčního domu „U Vavřince“*.

8.5.1 Provádění změn

V případě jakékoli změny parametrů v projektu musí mít příjemce dotace na mysli, že, až na výjimky, musí RO SZIF udělit souhlas k provedení změny. V určitých případech lze o souhlas požádat zpětně.

8.5.2 Zadávání zakázek příjemcem dotace

Obec Obědovice jakožto veřejný zadavatel je vázán zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Z hlediska naplnění zásad transparentnosti bylo nutné, aby v případech, kdy příjemce dotace postupuje při zadávání zakázek mimo režim zákona, byly Ministerstvem zemědělství stanoveny konkrétní postupy.

Pokud předpokládaná hodnota zakázky přesáhne 500 000,- Kč (bez DPH), což je případ Obědovic, je příjemce dotace povinen vybrat z minimálně tří obdržených nabídek a průběh zadávacího řízení náležitě dokladovat. Příjemce dotace postupuje následovně:

✎ V písemné výzvě musí být obsažena informace o předmětu zadávané zakázky, identifikační číslo zadavatele, zadávací dokumentace nebo podmínky přístupu či poskytnutí zadávací dokumentace (včetně podmínek a požadavků na zpracování nabídky, podmínek obchodních a technických), lhůta a místo pro podání nabídek, údaje o hodnotících kritériích (pokud nejsou

⁴⁰ viz. poznámka pod čarou č. 16

uvedeny v hodnotících kritériích), profesní kvalifikační požadavky, požadavky na splnění základních kvalifikačních předpokladů dodavatele.

➤ Předložené nabídky musí splňovat požadavky výzvy a zadávací dokumentace, dále se řídí Pravidly. Příjemce dotace posoudí nabídky z hlediska splnění základních, profesních a případně dalších kvalifikačních předpokladů. Dále provede hodnocení předložených nabídek podle předem stanovených hodnotících kritérií pro výběr zakázky. V případě hodnotícího kritéria „ekonomická výhodnost nabídky“ provede zadavatel vyhodnocení formou tabulky, ve které jsou přiděleny jednotlivým dílčím kritériím váhy vyjádřené v procentech. Jako hodnotící kritérium nesmí být použity reference.

➤ K ukončení zadávacího řízení dojde, jakmile příjemce podpory odešle oznámení o výběru nejvhodnější nabídky vybranému dodavateli a všem uchazečům. Příjemce dotace uzavře smlouvu.

➤ Příjemce dotace je oprávněn zrušit zadávací řízení pro zakázky kdykoliv bez uvedení důvodu (nejpozději do uzavření smlouvy).

➤ V případě, že hodnota zakázky nepřesáhne 500 000,- Kč, může být smlouva nahrazena objednávkou potvrzenou dodavatelem.

Seznam dokumentace k zadávacímu řízení předkládané se žádostí o proplacení obdrží příjemce dotace při podpisu Dohody.

8.5.3 Kontrola a dodržování podmínek PRV

Příjemce je povinen umožnit vstup kontrolou pověřeným osobám k ověřování plnění podmínek Pravidel případně Dohody. Kontrola ze strany SZIF může být prováděna ode dne zaregistrování žádosti o dotaci po celou dobu trvání závazku stanoveného v Dohodě. O provedené kontrole je sepsán protokol. Příjemce dotace musí respektovat opatření stanovená k nápravě a dodržet stanovené termíny pro odstranění závad a nedostatků.

8.5.4 Způsob účtování

Příjemce dotace je povinen vést účetnictví v souladu s předpisy ČR (zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, zákon č. 235/2004 o DPH). Příslušné doklady musí být správné, úplné, průkazné, srozumitelné a průběžně chronologicky vedené způsobem zabezpečujícím jejich trvalost. O realizaci projektu vede příjemce samostatnou analytickou účetní evidenci (pokud je účetní jednotkou) nebo samostatnou podrobnou evidenci (pokud není účetní jednotkou) o veškerých na projekt skutečně vynaložených výdajích.

8.5.5 Žádost o vyplacení výdajů projektu.

Po dokončení poslední etapy realizace projektu zbývá získat finanční prostředky přislíbené z počátku procesu. Dotace se poskytuje na základě žádosti o proplacení a příslušné dokumentace dle podmínek jednotlivých opatření/podopatření/záměrů uvedených v Pravidlech. Příjemce dotace předkládá a podepisuje žádost o proplacení před pracovníkem RO SZIF osobně nebo prostřednictvím zmocněného zástupce/zástupců.

Společně se žádostí o proplacení dotace je příjemce dotace povinen předložit povinné přílohy:

- 1) Účetní/daňové doklady související s realizací projektu (faktury, paragony).
- 2) Doklad o uhrazení závazku dodavateli (např. výpis z bankovního účtu).
- 3) Položkový rozpočet projektu rozdělený do jednotlivých kategorií dle číselníku způsobilých výdajů. V případě stavebních prací soupis stavebních prací s výkazem výměr a položkový rozpočet správně rozdělený do odpovídajících kódů způsobilých výdajů.
- 4) V případě nákupu technologií technickou dokumentaci k výrobku s dokladem o posouzení shody – ES prohlášení o shodě.
- 5) Kolaudační souhlas nebo oznámení stavebnímu úřadu o užívání stavby podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů nebo čestné prohlášení příjemce, že pro užívání stavby dle daného projektu není v souladu se zákonem č. 183/2006 Sb. kolaudační souhlas ani oznámení zapotřebí.
- 6) V případě věcného plnění: stavební práce - stavební deník.
- 7) Dokumentace k zadávacímu řízení podle Seznamu dokumentace k zadávacímu řízení, který příjemce dotace obdržel při podpisu Dohody. Formuláře jsou zveřejněny na internetových stránkách SZIF.

- 8) Soupisky účetních/daňových dokladů ke způsobilým výdajům. Formuláře jsou zveřejněny na internetových stránkách SZIF.
- 9) V případě, že příjemce v projektu za účelem bodového zisku deklaroval vytvoření nových pracovních míst a rozhodl se je dokládat podle režimu B dle Pravidel:
 - v případě podniku do 25 zaměstnanců - Přehled o vyměřovacích základech a pojistném malé organizace (formulář zasílaný ČSSZ), a to za posledních dvanáct uzavřených měsíců před podáním žádosti o proplacení;
 - v případě, že příjemce dotace nemůže poskytnout Přehled o vyměřovacích základech a pojistném malé organizace nebo Přehled o výši pojistného a vyplacených dávkách (např. za posledních dvanáct měsíců neměl zaměstnance), pak bude přílohou čestné prohlášení dle závazného vzoru, které Žadatel obdrží při podpisu Dohody.

V rámci kontroly Žádosti o proplacení vč. příloh při jejím předložení, může pracovník RO SZIF uložit lhůtu pro doplnění chybějící dokumentace, a to maximálně 14 kalendářních dnů. Nebudou-li závady ve stanovené lhůtě odstraněny, bude ukončena administrace Žádosti o dotaci. Dle zkušeností RO SZIF Hradec Králové jsou nejčastějšími příčinami závad chybné postupy při provádění výběrových řízení nebo porušení kritérií přijatelnosti.

Předloží-li příjemce dotace k proplacení účetní/daňové doklady, jejichž součet překročí Dohodou přiznanou výši dotace, nebude fin. částka nad rámec přiznané dotace proplacena.

Na základě Žádosti o proplacení vyšle SZIF na místo realizace projektu kontrolu, která dle stanovených postupů provede porovnání skutečně realizovaného s tím, co bylo naplánováno a odsouhlaseno v projektu. Shledá-li všechno v souladu s plánem, budou žadateli finanční prostředky převedeny na předem stanovený účet. Pokud jsou nalezeny nesrovnalosti, je žadatel vyzván k nápravě a může mu být udělena sankce.

I po obdržení dotace je nutno mít stále na paměti, že od podpisu Dohody stále běží po dobu 5 let lhůta vázanosti projektu na účel.

9 Srovnání Programu rozvoje venkova a programu SAPARD

Obrázek 7: Srovnání programu SAPARD a Programu rozvoje venkova

S A P A R D		PROGRAM ROZVOJE VENKOVA
Působnost programu v ČR	2002-2003	2007-2013
Roční alokovaná částka pro ČR	22 mld. EUR	338,9 mld. EUR
Řídící orgán		Ministerstvo zemědělství
Zprostředkující subjekt		Státní zemědělský intervenční fond
Cíle programu	<ul style="list-style-type: none"> • přispět k zavádění práva Evropského společenství a oblastí společné zemědělské politiky • řešit prioritní a specifické problémy spojené s trvale udržitelným změnění v sektoru zemědělství a ve venkovských oblastech kandidátských zemí 	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj venkovského prostoru v ČR na bázi trvale udržitelného rozvoje • zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření • vytvoření podnětek pro konkurenceschopnost ČR v základních potravinářských komoditách • podpora ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem rozvíjet podnikání, vytvářet nová pracovní místa, snižet náru nezaněstnanosti a posílit soudržnost obyvatel venkova
Počet os / priorit / opatření	0 / 3 / 9	4 / 12 / 28
Osy a priority	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství • Trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí • Příprava podnětek pro plné využití programu 	<p>I. ZLEPŠENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNICTVÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizace, inovace a kvalita • Přechodná opatření pro ČR a ostatní nové členské státy EU • Přenos znalostí <p>II. ZLEPŠOVÁNÍ ŽP A KRAJINY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udržitelné využívání lesní půdy <p>III. KVALITA ŽIVOTA VE VENKOVSKÝCH OBASTECH A DIVERZIFIKACE HOSPODÁŘSTVÍ VENKOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání OZE • Podmínky růstu a kvalita života na venkově • Vzdělávání

S A P A R D		PROGRAM ROZVOJE VENKOVA
		<ul style="list-style-type: none"> • Získávání dovedností a propagace za účelem přípravy a provádění strategie míst. rozvoje IV. LEADER • Implementace pro místní rozvojové strategie • Realizace projektů spolupráce • Provoz MĀS
Výhraněná obec / počet ob./ rozloha	Nepolisy / 857 / 1353 ha	Obědovice / 242 / 388 ha
Účel dotace	výstavba OBECNÍHO DOMU	rekonstrukce POLYFUNKČNÍHO DOMU "U Vavřince"
Celkové způsobilé výdaje	18 597 989,- Kč	14 822 640,- Kč
Požadovaná dotace	14 878 389,- Kč (80 %)	13 340 376,- Kč (90 %)
Cíle projektu	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšení občanské vybavenosti obce • Podpora místního podnikání 	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšení života v obci • Seskupení zájmových aktivit (kultura, sport) do jednoho bodu v obci
Příslušné opatření	2.1 - Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury	III.2.1 - Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby
Žádost - počet stran	6	3
Osnova projektu	1. Název projektu 2. Lokalizace projektu 3. Předkladatel projektu 4. Cíle projektu 5. Popis projektu 6. Časový harmonogram 7. Rozpočet projektu 8. Rovné příležitosti 9. Posouzení vlivu projektu na ŽP	1. Název projektu 2. Žadatel (vč. zpracovatele projektu) 3. Popis projektu - zdůvodnění projektu - realizace projektu - technické řešení projektu - výsledky projektu 4. Rozpočet projektu 5. Realizované projekty

	S A P A R D	PROGRAM ROZVOJE VENKOVA
Přílohy k žádosti	1. Projekt 2. Stavební povolení 3. Projektová dokumentace 4. Seznam příloh 5. Strategie MIKROREGIONU 6. Tabulka logického rámce 7. Analýzy nákladů a užitku 8. Studie proveditelnosti 9. Hodnocení vhodnosti projektu 10. Doklad o IČO obce 11. Zpráva audítora 12. Doklady svazku obcí "Cidlina" 13. Výpis z rejstříku trestů zastupující osoby 14. Doklad o vypořádání splatných závazků 15. Úvěrový příslib 16. Doklad o vlastnictví pozemků a nemovitostí 17. Stavební povolení s nabytím právní moci 18. Vyjádření Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, odbor ŽP a zemědělství 19. Vyjádření Okr. úřadu Hradec Král., referát regionál. rozvoje 20. Doklad o odborné způsobilosti manažera 21. Doklad o dluhové službě 22. Smlouva o běžném účtu 23. Daňové přiznání za rok 2001	1. Projekt 2. Stavební povolení 3. Technická dokumentace 4. Seznam příloh 5. Kopie katastrální mapy 6. Čestné prohlášení dle závazného vzoru 7. Nepovinné přílohy
Doba od registrace žádosti do podpisu smlouvy	105	161
Doba od zápisu o propnacení do převezení fin. prostředků na účet	90	90-120
Zdroj: z různých zdrojů, vlastní zpracování		

9.1 Pozorovaná a plánovaná zjednodušení v dotačním procesu

Znatelná zjednodušení dotačních pravidel PRV oproti programu SAPARD byla možná zavést především díky časovému rozdílu působnosti programů. Určitým mezistupněm mezi situací v oblasti podpory venkova a zemědělství před vstupem ČR do EU a současností se stal OP Zemědělství, který poskytl mnoho praktických poznatků a významně tak přispěl k uvedeným zjednodušením.

Kdo žádal o finanční podporu z programu SAPARD nebo Operačního programu Zemědělství a chystá se využít/využívá možností, které se otevírají v novém Programu rozvoje venkova, jistě ocení/ocenil významné snížení administrativní zátěže.

Výrazně jednodušší je už samotný formulář žádosti o dotace. Došlo k redukci povinně uváděných informací (např. základní ekonomické informace), čímž se žádost zúžila na 3 listy v PRV (podopatření III.2.1.2.) ze 6 původních v programu SAPARD. I předepsaná osnova projektu je jednodušší. Buď byly určité položky odstraněny úplně nebo je popis daného bodu stručnější.

Zjednodušení se též týká počtu nezbytných dokladů, které je nutno předkládat spolu se žádostí o dotaci. Některé přílohy byly přesunuty do kategorie nepovinných (např. katastrální mapa), k jejichž doložení je žadatel motivován zvýhodňujícími body. Jiné přílohy dodávají až předkladatelé úspěšných projektů při podpisu Dohody se SZIF o poskytnutí dotace. Týká se to např. výpisu z obchodního rejstříku (doklad o IČ obce), potvrzení finančního úřadu o vypořádání splatných závazků vůči těmto úřadům nebo dokladu o vedení bankovního účtu. Některé přílohy k žádosti o dotaci z programu SAPARD se již v rámci PRV nevyskytují vůbec nebo se staly součástí jiných dokumentů (např. auditorská zpráva, daňové přiznání, vyjádření stanoviska kompetentního orgánu k dopadu projektu na životní prostředí, doklad o odborné způsobilosti manažera, výpis z rejstříku trestů zastupující osoby atd.).

Jedním z cílů zmíněných zjednodušení je vize, aby byl žadatel schopen sám zpracovat projekt a vyplnit žádost, aniž by musel využít pomoci poradenských firem.

Žadatelé ocení i další novinky v administrativním postupu – nemusí hlásit každou změnu v projektu a sankce za porušení Pravidel budou záviset na závažnosti porušení. Jediným trestem není, jak tomu bylo doposud, vyřazení žádosti z programu.

K avizovanému zkrácení doby procesu (administrace, hodnocení, převod finančních prostředků na účet příjemce) nedošlo. Naopak. Hodnotíme-li program SAPARD a Program rozvoje venkova, byl téměř každý úsek dotačního procesu prodloužen. Tuto skutečnost je možno vysvětlit narůstajícím zájmem o dotace ze strany žadatelů s neúměrně zvyšujícím se počtem pracovníků SZIF.

Vstřícným krokem směrem k žadateli je příprava softwarového nástroje, který umožní předvyplnit žádost o dotaci na webu SZIF a zkontrolovat formální správnost a úplnost žádosti. Do budoucna se počítá s dalším zjednodušením. Postupně by se mělo upustit od papírových příloh, které připojují žadatelé, a místo nich si bude SZIF další dokumenty zajišťovat přímo od správců jednotlivých rejstříků. [14]

Proces čerpání prostředků (částečně zachycený na příkladu předvstupního nástroje – programu SAPARD), byl v období před vstupem ČR do EU mnohem komplikovanější, než je tomu dnes. Při vysvětlování této skutečnosti zahrnu dva úhly pohledu. Za prvé, obecně vše, co je nové a neprozkoumané, je z počátku vnímáno s jistým odstupem. Žadatelé byli na různých seminářích zasypáni množstvím formulářů, dokumentů, pravidel a příruček a i přes pomoc specializovaných firem stál před nimi nelehký úkol. Na druhou stranu, díky nastavení přísných pravidel, prošli žadatelé sice tvrdými, leč užitečnými lekcemi, které později jistě zúročili. Podíváme-li se na danou problematiku očima státu (resp. Evropské unie), zavedené přísné postupy poskytovaly určitou záruku kvalitnějšího vyhodnocování předložených a následně financování vybraných projektů.

9.2 Kvalifikace pracovníků

Státní zaměstnanci prošli již v době příprav přistoupení ČR k EU řadou školení a kurzů a postupem času došlo ke zkvalitnění školicích systémů. Nicméně moje vlastní zkušenost se získáváním informací týkajících se problematiky fondů EU není nijak uspokojivá. Že nebude snadné dopátrat se k informacím na jednom českém ministerstvu, s tím jsem dopředu počítala. Co mě však překvapilo, byla nedostatečná informovanost pracovníků na informačních telefonních linkách či v informačních centrech zřizovaných státem nebo přímo EU. Po zamyšlení jsem dospěla k názoru, že problém není v neochotě lidí učit se, co chybí, jsou zkušenosti. Díky vysoké fluktuaci zaměstnanců ve státní sféře, díky omezené časové působnosti jednotlivých programů a v neposlední řadě také díky předávání odpovědnosti mezi kompetentními orgány je velmi obtížné, aby člověk odpovídajících zkušeností nabyl.

Jako nezbytné se jeví nastavení systému motivací pro státní zaměstnance tak, aby alespoň z části konkuroval soukromé sféře. Zvýšit počet pracovníků v sekcích zaměřených na dotační problematiku adekvátně k nárůstu objemu alokace. Dále se snažit o co největší provázanost na sebe navazujících programů při přecházení do nového programovacího období, včetně ponechání řízení nových programů na stejných řídicích orgánech.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo zachytit možnosti podpory plynoucí do České republiky z titulu kandidátské a posléze členství v Evropské unii. Pozornost byla soustředěna na nástroje finanční podpory určené k rozvoji zemědělských oblastí a venkova v ČR s cílem podrobněji analyzovat jejich vývoj během tří na sebe navazujících období. Analýza se kromě finančního aspektu podpor vztahovala na hodnocení a vzájemné porovnání administrativních postupů čerpání dotací v již konkrétních formách podpory venkova: programu SAPARD a Programu rozvoje venkova.

Původní plán, věnovat přibližně stejný prostor možnostem unijních finančních podpor a administrativním záležitostem dotačního procesu, jsem v průběhu psaní diplomové práce pozměnila. Ukázalo se, že nalézt potřebný program, který podporuje námi definovaný projekt, není díky detailnímu členění jednotlivých priorit problémem. Co se ale jako problémové jeví, je samotné zpracování projektů, předkládání požadovaných dokumentů a formulářů, dodržování stanovených lhůt a vůbec jednání v souladu se schválenými principy a pravidly. Z tohoto důvodu jsem se soustředila na popis a porovnání administrativních postupů a vlastní financování ustoupilo do pozadí.

Od počátku realizace Strukturální politiky (resp. Společné zemědělské politiky) na území České republiky se projevují dva protichůdné tlaky. Tlak na snižování množství požadovaných formulářů a dokumentů, zkracování rozhodných lhůt, zároveň však se zvyšujícím se objemem alokovaných prostředků a počtem programů vzrůstají požadavky na kvalifikaci pracovníků na ministerstvech a v dalších zainteresovaných státních orgánech.

Dle mého názoru prvotní tvrdé nastavení podmínek pro čerpání finančních prostředků z programu SAPARD bylo adekvátní ke zkušenosti (resp. nezkušenosti) České republiky a českých žadatelů s udělováním/přijímáním evropských dotací. Díky průběžnému hodnocení jak programu SAPARD, OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, tak i PRV bylo zaznamenáno mnoho věcí, které přispěly ke zjednodušení procesu. Po vypracování této práce mohu s jistotou konstatovat, že většina proklamovaných zjednodušení je v rámci společné zemědělské politiky do praxe postupně zaváděna, i když v některých případech to trvá déle, než by bylo nutné. Je-li někdo názoru, že i dnešní proces není nikterak jednoduchý, tak souhlasím. Ale uvědomíme-li si, že nám jsou k dispozici finanční prostředky, které bychom jinak jen stěží získali, domnívám se, že určitá obtížnost je na místě. I počet úspěšných žadatelů vypovídá o tom, že získání dotace z Evropské

unie není nereálné. Je třeba „jen“ mít zdravý úsudek, dobrý úmysl, být zapálen pro danou věc, oplývat notnou dávkou trpělivosti, nestydět se klást otázky, atd.

Závěrem mohu konstatovat, že i přes zřejmé nedostatky je realizování Společné zemědělské politiky EU na území České republiky smysluplné, pomalu, ale jistě naplňuje stanovené cíle a přináší velkou podporu českým zemědělcům a venkovským oblastem. Do konce programovacího období, a tím i působnosti Programu rozvoje venkova, zbývá ještě dlouhá doba. Věřím, že nejen podle vyčerpaného objemu „evropských“ peněz, ale i podle účelu projektů, které byly a budou v rámci PRV podpořeny, dojde k naplnění smyslu programu a český venkov se stane přitažlivějším pro život nás – obyvatel České republiky.

Seznam literatury

- [1] MATOUŠKOVÁ, L. *Strukturální a regionální politika EU a čerpání finančních prostředků z fondů EU*. [Bakalářská práce]. Liberec : Technická univerzita v Liberci - Hospodářská fakulta, 2005.
- [2] Euroskop.cz – Vše o Evropské unii [online]. [cit. 15.12.2007].
Dostupné z: <<http://www.euroskop.cz/>>
- [3] VILAMOVÁ, Š. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0828-0.
- [4] Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Fondy Evropské unie [online]. [cit. 15.2.2008].
Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/>>
- [5] ČERNOCH, P. *Cesta do EU*. Praha: Linde nakladatelství s. r. o., 2003. ISBN 80-86131-40-8.
- [6] Ministerstvo zemědělství ČR *Závěrečná hodnotící zpráva programu SAPARD*. Praha: 2004.
- [7] *Dotace: Poradce pro evropské fondy*. Č.11/2007. Praha: Economia, 2007. ISSN 1802-7660.
- [8] Ministerstvo zemědělství ČR *Horizontální plán rozvoje venkova pro období 2004-2006*. Praha: 2004.
- [9] *Dotační věštník*. Č. 07-08/07. Praha: Economia, 2007. ISSN 1801-4704.
- [10] Businessinfo.cz – Oficiální portál pro podnikání a export [online]. [cit. 30.3.2008].
Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/>>
- [11] Ministerstvo pro místní rozvoj ČR *Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013*. Praha: 2007.
- [12] Ministerstvo pro místní rozvoj *Národní strategický referenční rámec*. Praha: 2007.
- [13] Ministerstvo pro místní rozvoj *Evropské fondy a my*. Praha: 2007.
- [14] Státní zemědělský intervenční fond [online]. [cit. 3.4.2008].
Dostupné z: <<http://www.szif.cz/>>
- [15] Commission of the European Communities Proposal for a *Council Regulation on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD)*. Brussels: 2004.
- [16] Ministerstvo zemědělství ČR *Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013*. Praha: 2007.
- [17] TELÍČKA, P. a BARTÁK, K. *Kterak jsme vstupovali*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2003. ISBN 80-7185-585-5.

- [18] Ministerstvo zemědělství ČR *Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013*. Praha: 2007.
- [19] Obec Obědovice [online]. [cit. 18.3.2008]. Dostupné z: <<http://www.obedovice.cz/>>
- [20] Interní materiály obce Obědovice.
- [21] Ministerstvo zemědělství ČR [online]. [cit. 8.10.2007]. Dostupné z: <<http://www.mze.cz/>>

Seznam grafů

Graf 1: Přidělené částky na RP pro nové členské země	31
Graf 2: Rozpočet Evropské unie 2007 - 2013	39
Graf 3: Odhadovaná struktura žadatelů v období 2007 - 2013	47
Graf 4: Finanční podpora programu "Rozvoj venkova"	51

Seznam tabulek

Tabulka 1: Rozdělení finanční pomoci Evropské unie v rámci programu SAPARD mezi jednotlivé země	19
Tabulka 2: Priority a opatření programu SAPARD.....	20
Tabulka 3: Fin. prostř. SAPARD.....	22
Tabulka 4: Porovnání nákladů a závazků Programu v letech 2000-2003 (v Kč)	24
Tabulka 5: Žádosti v rámci „Povodňového opatření“	25
Tabulka 6: Mrtvá váha u „Povodňového opatření“	25
Tabulka 7: Alokace OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství 2004-2006.....	33
Tabulka 8: HRDP - počet žádostí o dotaci, výše zažádané dotace, počet hektarů za období 2004-2006.....	35
Tabulka 9: Finanční perspektiva EU 2007-2013	40
Tabulka 10: Fondy EU	41
Tabulka 11: Fin. podpora EU do ČR 1990-2013.....	43
Tabulka 12: Procentuální rozdělení prostředků mezi cíle NSRR.....	47
Tabulka 13: Zdroje pro Program rozvoje venkova 2007-2013.....	51
Tabulka 14: Preferenční kritéria	66
Tabulka 15: Časový harmonogram realizace projektu	67
Tabulka 16: Rozpočet projektu Polyfunkční dům "U Vavřince"	68
Tabulka 17: Povinné a nepovinné přílohy projektu Polyfunkční dům "U Vavřince"	72
Tabulka 18: Centrální kritéria PRV	76
Tabulka 19: Regionální kritéria PRV	77
Tabulka 20: Srovnání programu SAPARD a PRV.....	88

Seznam obrázků

Obrázek 1: Harmonogram programu SAPARD v ČR.....	23
Obrázek 2: Hierarchy a členění jednotlivých strategických dokumentů.....	42
Obrázek 3: Regionální působnost programů.....	48
Obrázek 4: Stávající objekt Obecního úřadu Obědovice.....	59
Obrázek 5: Projekt nového polyfunkčního domu "U Vavřince".....	59
Obrázek 6: Harmonogram PRV	83

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Projekt obce Obědovice *Polyfunkční dům „U Vavřince“* (20 s.)
- Příloha č. 2: Náčrtek polyfunkčního domu „U Vavřince“ (1 s.)
- Příloha č. 3: Formulář žádosti o dotaci z Programu rozvoje venkova (3 s.)
- Příloha č. 4: Formulář žádosti o dotaci z programu SAPARD (6 s.)
- Příloha č. 5: Potvrzení o zaregistrování Žádosti o dotaci z PRV (2 s.)
- Příloha č. 6: Žádost o doplnění neúplné dokumentace (1 s.)
- Příloha č. 7: Protokol o provedené administrativní kontrole (3 s.)
- Příloha č. 8: Oznámení o provedené administrativní kontrole (1 s.)
- Příloha č. 9: Zvací dopis k podpisu Dohody o poskytnutí dotace z PRV ČR (2 s.)
- Příloha č. 10: Návrh Dohody o poskytnutí dotace z PRV ČR (9 s.)